

ZADRA nova
AGENCIJA ZA RAZVOJ
ZADARSKE ŽUPANIJE

ZADRA NOVA

**IZVJEŠĆE O RADU JAVNE USTANOVE -AGENCIJE ZA
RAZVOJ ZADARSKE ŽUPANIJE ZADRE NOVE ZA
RAZDOBLJE OD 01.01.2015. - 31.12.2015.**

Zadar, siječanj 2016. godine

Sadržaj

1. Uvod	4
2. Aktivnosti Agencije za razvoj Zadarske županije u 2015. godini	6
3. Koordinacija izrade Županijske razvojne strategije Zadarske županije do 2020. godine i Strategije razvoja urbanog područja grada Zadra do 2020.	8
3.1 Županijska razvojna strategija Zadarske županije do 2020.	8
3.2 Strategija razvoja urbanog područja Grada Zadra do 2020.	10
3.3 Praćenje provedbe Županijske razvojne strategije	13
4. Provedba projekata	14
4.1 Operativni program Regionalna konkurentnost 2007.-2013.	14
4.1.1. Coworking Zadar – suradnjom do inovacija	14
4.1.2 Obnova i turistička valorizacija kulturno povijesnog kompleksa KNEŽEVE PALAČE	16
4.2 IPA PREKOGRANIČNA SURADNJA (II KOMPONENTA)	17
4.2.1. IPA ADRIATIC 2007. – 2013.....	17
4.2.1.1 HERA –Upravljanje održivim turizmom zasnovanim na zajedničkom kulturnom nasljeđu Jadrana	17
4.2.1.2 ECOSEA- More kao most između obala	18
4.2.1.3 Roof of Rock-Vapnenac kao poveznica prirodne i kulturne baštine duž krškog dijela Jadranske obale	19
4.2.1.4 HOLISTIC– Jadranski program cijelovite zaštite od požara.....	20
4.2.1.5 HAZADR –Jačanje kapaciteta radi bržeg reagiranja u borbi protiv onečišćenja mora naftom, toksičnim i opasnim tvarima.....	21
4.2.2 IPA PREKOGRANIČNA SURADNJA HR-BiH 2007. – 2013.....	22
4.2.2.1 CB-GREEN; Prekogranično-zeleno, obnovljivo i energetski učinkovito umrežavanje	22
4.2.2.2 BEE Promoted – Promocija pčelarstva	23
4.3 Transnacionalni program MEDITERAN	24
4.3.1 REPUBLIC MED –Nove metodologije koje će se primijenjivati u obnovi javnih zgrada i otvorenih prostora.....	24
4.3.2 BLUENE – Plava energija na području Mediterana	25
4.4 ERASMUS+	26
4.4.1 Razvoj novih tehnika podučavanja i razvoja poslovanja za poduzetnike početnike i ostale poduzetnike-	26
4.4.2 Europska Coworking mreža (European Coworking Network)	27
4.4.3 I-CIA of SMEs - Unapređenje kompetitivne inteligencije u sektoru malog i srednjeg poduzetništva	27
4.5 IPA IV Razvoj ljudskih potencijala	28

4.5.1 REACH-out - Osposobljavanje nezaposlenih za pomoć pri radnom angažiranju osoba s intelektualnim teškoćama	28
4.5.2 B.hive: Ujedinjene organizacije civilnog društva za razvoj ljudskih potencijala	29
4.6 Operativni program „Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013.“	31
4.6.1 Hear me out – Podizanje svijesti i stvaranje mogućnosti za zapošljavanje osoba s oštećenim sluhom	31
4.6.2 STEPFORWARD– Jačanje kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Zadarske županije	32
4.6.3 AgVenturers - motivacija i edukacija nezaposlenih mladih ljudi iz ruralnih područja u zaleđu Zadarske županije za samozapošljavanje u maslinarstvu i vinogradarstvu	33
4.6.4 Competent Stakeholders – Kompetentni dionici: Snažno partnerstvo	34
4.7 IPA komponenta I– Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za osiguravanje djelotvorne provedbe standarda EU u ostvarenju ljudskih prava	34
4.7.1 Foster Children Rights –Promicanje prava male djece s teškoćama u razvoju i njihovih obitelji	34
4.8 Europa za građane.....	35
4.8.1 ENPCOM –Europska mreža s ciljem jačanja uključivanja europskih građana u borbi protiv klimatskih promjena	35
4.8.2 EU-FIN-EU-FIN – Europska ribarska mreža	36
5. Pripremljeni i prijavljeni projekti	37
5.1 Program pripreme i provedbe razvojnih projekata prihvatljivih za financiranje iz fondova Europske unije, - PROJEKT OTOCI.....	37
5.2 Operativni program Zaštita okoliša 2007. – 2013. "Izgradnja dijelova sustava javne vodoopskrbe na području aglomeracije Zadar"	38
5.3 Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020.	38
Mjera 07 "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima"	38
5.4 Interreg MED 2014. – 2020.	39
5.5 Interreg IVC.....	42
5.6 Interreg - CENTRAL EUROPE PROGRAMME.....	42
5.7 Fond za razvoj turizma u 2015. godini.....	43
5.8 Priprema i provedba integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine.	43
6 Strateško i razvojno planiranje	45
7 Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva	46
7.1. Podrška malom i srednjem poduzetništvu u prijavi projekata na nacionalne i EU fondove.	46
7.2. Podrška u provođenju kreditno-jamstvenih shema	46
7.3. „One stop service“ centar	47

7.4. Kreiranje novih usluga Agencije za razvoj Zadarske županije za male i srednje poduzetnike ...	47
7.5. Jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj i područnoj (regionalnoj razini) za učinkovitu pripremu i korištenje fondova Europske Unije za 2015. godinu	48
8 Sustavno gospodarenje energijom u Zadarskoj županiji	49
8.1 Sustavno gospodarenje energijom u objektima u vlasništvu Grada Zadra i Zadarske županije .	49
8.2 Promocija energetske učinkovitosti kroz rad EE Info centra.....	49
8.3 Izrada Akcijskih i godišnjih planova energetske učinkovitosti.....	49
8.4 Izrada Mreže projekata te priprema i provedba projekata iz područja EnU i OIE	50
8.5 Edukacija sudionika u sustavnom gospodarenju energijom javnog sektora	50
Kazalo slika	52

1. Uvod

U ovom izvješću je napravljen pregled realiziranih aktivnosti i projekata te ostvarenih rezultata odnosno učinaka istih na krajnje korisnike i širu lokalnu zajednicu. Ostvareni rezultati se mogu pratiti kroz sve provedene aktivnosti, prijavljene projekte te projekte u provedbi i pripremi.

Ovim izvješćem o radu dan je prikaz projekata koje je Agencija za razvoj Zadarske županije pripremila i provodila u 2015. godini. Sve provedene aktivnosti su bile usmjerene na podizanje regionalne konkurentnosti i razvoj Zadarske županije kao i na jačanje kapaciteta svih zaposlenika osnivača Agencije za razvoj Zadarske županije, te ustanova i trgovačkih društava kojima su Zadarska županija i Grad Zadar osnivači ili vlasnici. Također, u 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije je provodila aktivnosti koje su bile usmjerene na jačanje gospodarskog sektora, osobito u dijelu, malog i srednjeg poduzetništva, te civilnog društva, odnosno udruga čije su programske aktivnosti bile od interesa za naše osnivače.

Sve aktivnosti koje je Agencija za razvoj Zadarske županije provodila u 2015. godini su bile u skladu sa temeljnim strateškim dokumentima regionalne i lokalne razine: **Županijskom razvojnom strategijom i Strategijom razvoja grada Zadra**, i naravno sukladno tome i u skladu sa svim strateškim dokumentima više razine: operativnim programima, Strategijom regionalnog razvoja RH, Partnerskim sporazumom i na koncu temeljnim strateškim dokumentom evropske razine „EU 2020“.

U nastavku su navedeni temeljni zadaci koje je Agencija za razvoj Zadarske županije provodila u 2015. godini:

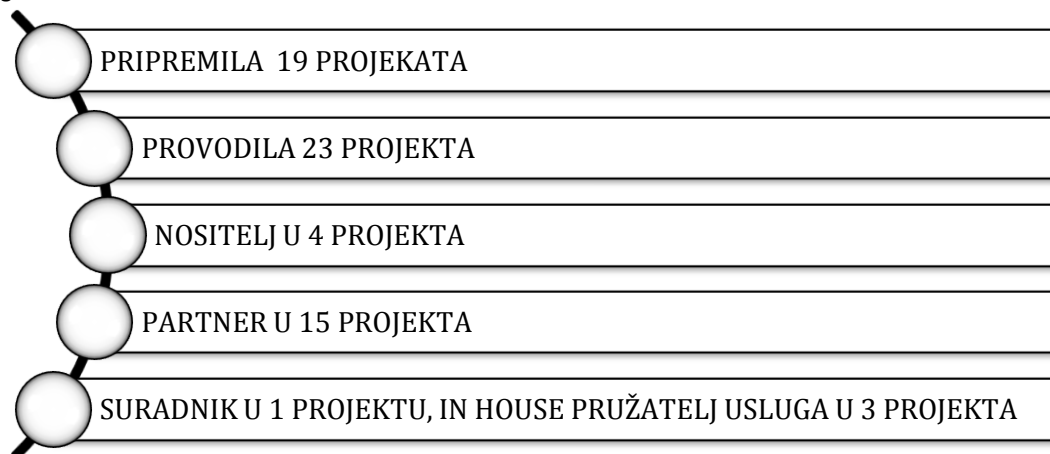
- pružala sustavnu potporu u pokretanju i daljnjem razvitku Zadarske županije,
- koordinirala poslove poticanja regionalne konkurentnosti,
- sudjelovala u poslovima poticanja urbanog razvoja,
- pripremala i provodila razvojne projekte čiji su nositelji javnopravna tijela od interesa za društveni i gospodarski razvoj Zadarske županije, a posebno projekte sufinancirane sredstvima iz strukturnih i investicijskih fondova Europske unije,
- pružala podršku privlačenju stranih ulaganja,
- usuglašavala potrebe poduzetnika sa novim mogućnostima na tržištu,
- jačala poduzetničko okruženje i razvoj poduzetničke infrastrukture,
- bila glavni izvor informacija o poslovnim prilikama,
- jačala dijalog i koordinaciju svih zainteresiranih dionika u procesu planiranja i provedbe politike razvoja ljudskih potencijala,
- jačala civilni sektor kroz povećanje uključenosti marginaliziranih i ranjivih skupina društva.

Svojim aktivnim sudjelovanjem u raznim programima i radnim tijelima Agencija za razvoj Zadarske županije je vrlo značajan čimbenik regionalnog razvoja:

- akreditirani regionalni koordinator Zadarske županije,
- provedbeno tijelo Ministarstva poduzetništva i obrta,
- provedbeno tijelo Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije,
- član je lokalnog partnerstva za zapošljavanje Zadarske županije.

U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije je provodila **23 projekta financirana EU sredstvima ukupne vrijednosti 77.012.726 kn** (10.067.023,10 EUR-a). Agencija za razvoj Zadarske županije je nositelj na 4 projekta, dok je partner na 15 projekata, suradnik na 1 projektu te 'inhouse pružatelj usluga' na 3 projekta.

Slika 1: Shematski prikaz broja projekata koje je Agencija za razvoj Zadarske županije provodila i pripremala u 2015. godini

Krajem izvještajnog razdoblja u Agenciji za razvoj Zadarske županije bila su zaposlena 23 djelatnika. Stalno zaposlenih djelatnika je 12, od kojih je jedan djelatnik na dugotrajnom bolovanju, a dvije djelatnice su bile na porodiljskom i roditeljskom dopustu. Ostalih 11 djelatnika je zaposleno na EU projektima, što znači da se njihove plaće financiraju iz EU proračuna.

Troje stalnih djelatnika (od kojih su dva voditelji projekta, a jedan ekspert) svojim radom kroz plaće sufinanciraju projekte: CB GREEN i COWORKING u ukupnom iznosu od 150.132,88 kuna. Nositelj spomenutih projekata je Grad Zadar. Također i ostali stalni djelatnici svojim plaćama sufinanciraju projekte na kojima rade.

Agenciju za razvoj Zadarske županije čini tim stručnih ljudi koji podrškom razvojnim procesima doprinose napretku Zadarske županije. Stručni i kvalitetni ljudski resursi osnova su za dugoročni razvoj Agencije, ali i županije pa se stoga kontinuirano ulaže u razvoj znanja i vještine djelatnika kroz stručne seminare, radionice, konferencije itd. Napominjemo, kako su svi djelatnici Agencije za razvoj Zadarske županije aktivno i istovremeno uključeni u obavljanje poslovnih djelatnosti i administrativnih poslova vezanih uz pojedini posao i aktivnost. Priroda poslova koje djelatnici svakodnevno obavljaju je kompleksna i zahtjevna te zahtijeva dobro poznavanje široke razvojne tematike na svim razinama, poznavanje RH i EU zakonodavstva.

2. Aktivnosti Agencije za razvoj Zadarske županije u 2015. godini

---

U nastavku navodimo aktivnosti koje su obuhvaćene ovim izvješćem o radu i koje je Agencija za razvoj Zadarske županije provodila u 2015. godini:

- **koordinacija izrade Županijske razvojne strategije Zadarske županije do 2020. i praćenje provedbe ŽRS,**
- **koordinacija izrade Strategije razvoja urbanog područja Grada Zadra do 2020,**
- **provedba projekata,**
- **priprema projekata,**
- **strateško i razvojno planiranje,**
- **podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva,**
- **sustavno gospodarenje energijom u Zadarskoj županiji.**

Agencija za razvoj Zadarske županije je u srpnju 2015. godine započela proces izrade **Županijske razvojne strategije** za programsko razdoblje do 2020. Agencija za razvoj Zadarske županije ima ulogu koordinatora u izradi, što podrazumijeva vođenje cjelokupnog proces izrade. U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije je pratila i proces provedbe ŽRS te je izrađeno i izvješće o provedbi sukladno metodologiji Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU.

Agencija za razvoj Zadarske županije je u 2015. godini imala ulogu tehničkog tajništva u izradi **Strategije razvoja urbanog područja grada Zadra do 2020**, te je ujedno i autor strategije (uz grad Zadar i tvrtku Urbanex).

U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije je sudjelovala u **provedbi 23 projekta**, od kojih je u 4 bila nositelj, partner u 15 a, suradnik u 1 projektu te 'inhouse pružatelj usluga' u 3 projekta. U 2015. godini je završena provedba 10 projekata.

Agencija za razvoj Zadarske županije je u 2015. godini **pripremila 19 projekata** (nositelj u 1 projektu, partner u 15 projekata, suradnik u 3 projekta).

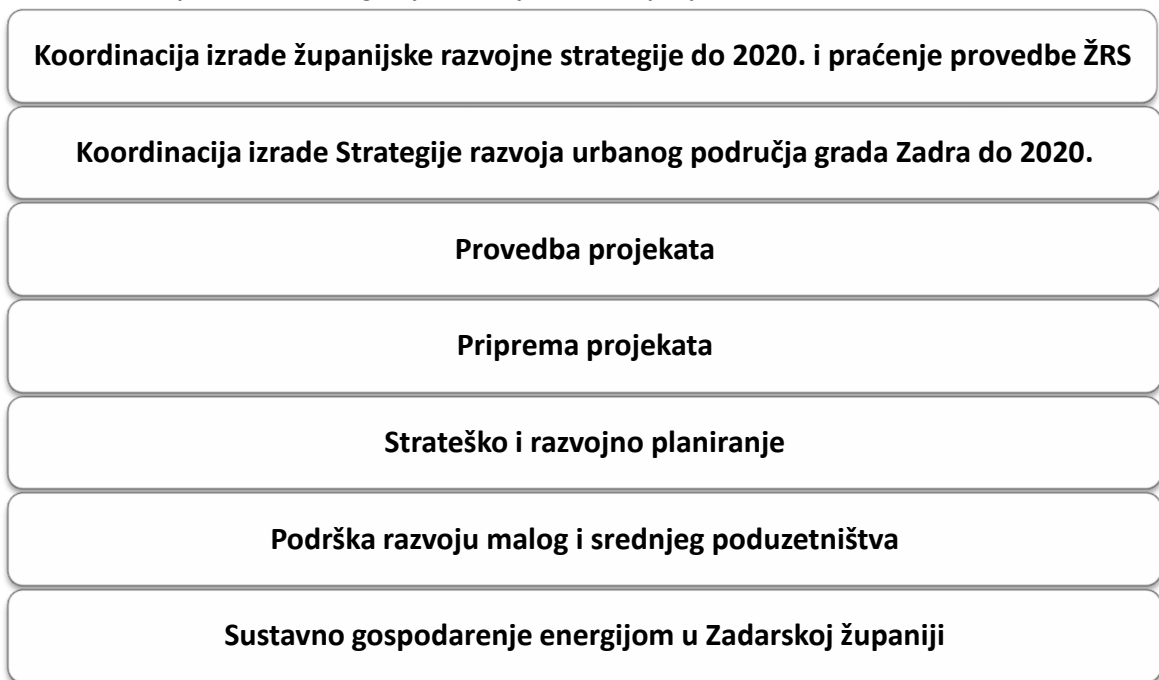
Jedna od bitnih aktivnosti Agencije za razvoj Zadarske županije u 2015. godini je bila i izrada **operativnih i strateških programa**, nastavljena je izrada Programa ukupnog razvoja općine Pašman.

Razvoj gospodarstva te malog i srednjeg poduzetništva na području Zadarske županije bila je jedna od ključnih djelatnosti Agencije za razvoj Zadarske županije u 2015. godini. Agencija za razvoj Zadarske županije je u tom razdoblju pružala usluge savjetovanja i pomoći, te davala podršku u izradi projekata malom i srednjem poduzetništvu za prijavu na domaće i EU fondove (održano oko 120 individualnih sastanaka s malim i srednjim poduzetnicima, te pružena tehnička podrška u procesu izrade 8 prijave), pružala podršku u provođenju kreditno-jamstvenih shema, provodila edukativne aktivnosti za poduzetnike (10 edukacija sa 404 polaznika), te pružala usluge 'one stop service' centra.

U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije je obavljala slijedeće aktivnosti vezano uz **sustavno gospodarenje energijom u Zadarskoj županiji**: sustavno gospodarenje energijom u objektima u vlasništvu grada Zadra i Zadarske županije, promocija energetske učinkovitosti kroz rad EE Info centra, izrada akcijskih i godišnjih planova energetske učinkovitosti, izrada mreže projekata te priprema i provedba projekata iz područja EnU i OIE te edukacija sudionika u sustavnom gospodarenju energijom javnog sektora.

U narednim poglavljima gore navedene aktivnosti su detaljno opisane kao i postignuti rezultati u 2015. godini.

Slika 2: Shematski prikaz aktivnosti Agencije za razvoj Zadarske županije

3. Koordinacija izrade Županijske razvojne strategije Zadarske županije do 2020. godine i Strategije razvoja urbanog područja grada Zadra do 2020.

3.1 Županijska razvojna strategija Zadarske županije do 2020.

Agencija za razvoj Zadarske županije ima ulogu koordinatora i vodi cjelokupni proces izrade Županijske razvojne strategije do 2020. Županijska razvojna strategija Zadarske županije je planski dokument politike lokalnog razvoja kojim se određuju strateški ciljevi i prioritete održivog društveno-gospodarskog razvoja županije. Strateški ciljevi i prioritete usklađuju se s onima utvrđenim u Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske i drugim planskim dokumentima više razine.

Zadarska županija, na temelju članka 13. Stavka 2. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (ZZR), (Narodne novine, broj 147/14), **je obavezna izraditi Županijsku razvojnu strategiju Zadarske županije.**

Agencija za razvoj Zadarske županije je započela izradu strategije u srpnju 2015. godine kada je održan i prvi sastanak Partnerskog vijeća. Završetak izrade se očekuje u drugom kvartalu 2016. godine.

Obzirom, da se cjelokupni proces izrade strategije temelji na **partnerskom pristupu i participativnoj metodologiji** u 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije formirala je slijedeća tijela za izradu strategije:

- **Partnersko vijeće** - glavna uloga partnerstva je nadziranje i savjetovanje u izradi strategije te prihvatanje strategije.
- **Radne skupine** - uključuju sve relevantne stručnjake raznih institucija, županijskih odjela, organizacija, itd. ovisno o temi radne grupe.
- **Radni tim** - sastavljen od predstavnika Agencije za razvoj Zadarske županije i djelatnika županije za izradu strategije (komunikacija na dnevnoj razini i sastajanje prema potrebi kako bi omogućili da se faze izrade strategije odrade kvalitetno i na vrijeme).
- **Savjetodavni odbor** - Sastavljen od užeg tima stručnjaka iz Agencije za razvoj Zadarske županije, Zadarske županije, Zadarskog sveučilišta, Zavoda za prostorno planiranje, Grada Zadra itd. Kontrolirali su rad Radnog tima, davali savjete o procedurama izrade, ključnim dionicima i općenito usmjeravali proces izrade.
- **Implementacijsko tijelo** - Koordinator provedbe; tijelo oformljeno za vrijeme izrade strategije koje će po načelima integriranog upravljanja razvojem biti odgovorno tijelo za koordinaciju provedbe strategije, monitoring i izvještavanje.
- **Fokus grupe** – čine ih prepoznati stručnjaci pojedinih sektora iz Zadarske županije, pozivani su da iznesu svoje viđenje razvoja Županije. Zaključci skupina ugrađeni su u dijelove analize stanja, te su služile kao osnova za izradu SWOT – analize.

U izradi Županijske razvojne strategije koristile su se metode i rezultati drugih relevantnih analiza koje su provedene bilo na državnoj ili županijskoj razini što je zahtijevalo uključivanje velikog broja dionika.

Također, u izradi strategije slijedili su se tematski ciljevi zadani europskim strateškim dokumentom 'EUROPA 2020' – strategija za pametan, održiv i uključiv rast kao i Strategija regionalnog razvoja RH te Operativni programi. Važno je naglasiti kako će u samoj izradi Županijske razvojne strategije naglasak biti stavljen na strateški dio dokumenta. Sam proces izrade je složen i obuhvaća izradu niza dokumenata: glavnog dokumenta, akcijskog plana, komunikacijske strategije kao i dodataka strategiji (rezultati konzultacija s partnerskim vijećem

za područje županije tijekom izrade ŽRS-a, cjelovita analiza stanja, izvještaj o prethodnom vrednovanju ŽRS, izvještaj o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš).

Kako bi se što dublje ušlo u problematiku svakog od pojedinih razvojnih sektora u 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije je provela 13 užih tematskih (fokus) grupa na kojima je okupila preko 170 ključnih dionika pojedinih sektora Zadarske županije. Sastanci su održani u razdoblju od 14. – 16. rujna 2015. godine. Zaključci grupa su ugrađeni u dijelove analize stanja te su služili kao osnova za izradu prijedloga SWOT analize.

Izrada ***analize stanja zahtijevala je angažiranje značajnih ljudskih kapaciteta obzirom da se analiza bazira na kvantitativnim i kvalitativnim podacima*** i informacijama prikupljenim na nacionalnoj razini, županijskoj i lokalnoj razini, također u obzir su se uzimale i različite studije i istraživanja. Provedena je i usporedba s drugim sličnim područjima (županijama) Hrvatske i EU i/ili s nacionalnim prosjekom kako bi se otkrile razlike u razvoju. Analiza stanja kao dio glavnog dokumenta bazirala se na ***opsežnim, relevantnim i ažuriranim podacima*** koji ukazuju na gospodarske, demografske, socijalne i prostorno-ekološke izazove s kojima se županija suočava. Sadrži najvažnija ***razvojna obilježja, razvojne trendove, razvojne probleme i razvojne potrebe županije u području prirodnih resursa, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem.***

Izrađena analiza stanja uključuje slijedeća poglavlja:

- Prostorna obilježja
- Stanovništvo
- Gospodarstvo
- Turizam
- Poljoprivreda
- Ribarstvo
- Zaštita okoliša
- Komunalna infrastruktura
- Energetska učinkovitost
- Prometna infrastruktura
- Obrazovanje
- Kultura i sport
- Zdravstveni sustav
- Upravljanje razvojem.

Kako bi se definirala ***SWOT analiza*** koja realno i vjerodostojno zrcali snage, slabosti, prilike i prijetnje na svim područjima Zadarske županije, Agencija za razvoj Zadarske županije oformila je ***4 radne skupine*** koje uključuju sve relevantne stručnjake raznih institucija, županijskih odjela, organizacija itd.

Radne skupine (odnosno ključni razvojni sektori koji se u njima obrađuju) su tematski podijeljeni i vezani za prioritete strateškog dokumenta „Europa 2020“ (pametna, održiva i uključiva rast) te je kao zasebna radna skupina formirala ona tematski vezana za poljoprivredu, ribarstvo i ruralni razvoj. Sastanci radnih skupina održani su od 09. – 10. studenog 2015. godine na kojima je bilo preko sto sudionika.

Slika 3: Sastanci radnih skupina

Radne skupine

1. **I. Skupina (Pametna rast)** – Gospodarstvo, Inovacije i Turizam,
2. **II. Skupina (Održiva rast)** – Okoliš, energetska efikasnost, promet i infrastruktura,
3. **III. Skupina (Uključiva rast)** – Obrazovanje, kultura, socijalna uključenosti i zdravstvo,
4. **IV. Skupina** – Poljoprivreda, Ribarstvo, Ruralni razvoj.

U prvom krugu radnih skupina finalizirana je SWOT analiza.

21. prosinca 2015. godine održan je 2. Sastanak Partnerskog vijeća na kojem je prezentirana i predstavljena Analiza stanja Županijske razvojne strategije do 2020. i SWOT analiza.

Naglašavamo, kako nezavisni vanjski evaluatori tijekom cijelog procesa izrade provode ex-ante evaluaciju strategije, te su njihove preporuke ugrađene u dijelove analize stanja i SWOT analize.

U 2016. godini preostaje izrada i definiranje svih ciljeva, prioriteta i mjera razvoja županije, definiranje financijskog okvira, institucionalnog okvira te baze projekata. Po završetku izrade Strategije Agencija za razvoj Zadarske županije sazvat će Partnersko vijeće te dati na usvajanje tako izrađenu Strategiju.

3.2 Strategija razvoja urbanog područja Grada Zadra do 2020.

Europska unija razvila je novi mehanizam za razdoblje 2014.-2020. godine pod nazivom Integrirana teritorijalna ulaganja (ITU mehanizam) čiji je glavni cilj ojačati ulogu gradova kao pokretača gospodarskog razvoja. Najvećim urbanim centrima u Hrvatskoj, upravo putem integriranih teritorijalnih ulaganja, stoji na raspolaganju 345,5 milijuna eura, a sredstva će se dodjeljivati iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda te Europskog socijalnog fonda.

Mehanizam Integriranog teritorijalnog ulaganja implementirati će se u gradovima s brojem stanovnika većim od 50.000 uključujući njihova okolna područja. Međutim, u početnoj fazi (pilot-fazi), mogućnost prijave za provedbu mehanizma ITU-a ponuđen je samo sedam najvećih gradskih središta s brojem stanovnika većim od 50.000 i to u središnjim naseljima – za Zagreb, Osijek, Rijeku, Split, **Zadar**, Slavonski Brod i Pulu. Konačna odluka o ITU-ovima koji će se provoditi u Hrvatskoj ovisit će o **ishodu natjecanja** između tih sedam gradskih središta. Natječajni postupak omogućit će odabir **četiri gradska nadležna tijela najbolje pripremljena za provedbu ITU-ova**.

Odabir će se temeljiti na nacrtu strategije (**Strategija razvoja urbanih područja**) koji sadržava indikativni popis projekata i drugih načela kako su definirana u Sporazumu o partnerstvu.

Specifičnost mehanizma urbanog ulaganja je integrirano rješavanje problema i ostvarivanje sinergijskih učinaka odnosno istovremeno ulaganje u poslovnu i popratnu infrastrukturu te razvoj ljudskih potencijala, grupiranje urbanih područja sa sličnim problemima i zajedničko pronalaženje rješenja.

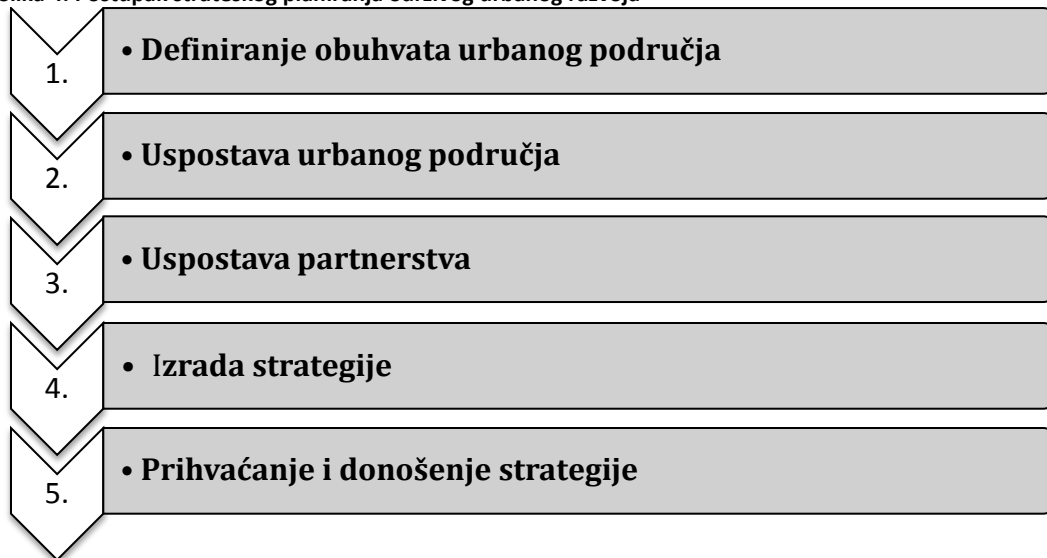
Aktivnosti koje se mogu provoditi u gradovima kroz ITU mehanizam pridonose sljedećim tematskim područjima:

- Progresivni gradovi – gradovi pokretači pametnog i održivog rasta;
- Čisti gradovi – zdraviji okoliš, energetska učinkovitost i prilagodba klimatskim promjenama;
- Uključivi gradovi – borba protiv siromaštva i potpora socijalnoj uključenosti.

U 2015. godini započelo se s izradom **Strategije razvoja urbanog područja grada Zadra do 2020.** godine, završetak iste se očekuje u prvom kvartalu 2016. godine. Nositelj izrade ovog dokumenta koji predstavlja multi – sektorski strateški okvir kojim se planira razvoj urbanog područja kao cjeline unutar jasno definiranog vremenskog razdoblja jest Grad Zadar, **autori strategije uz grad Zadar su Agencija za razvoj Zadarske županije i tvrtka Urbanex. Također, Agenciji za razvoj Zadarske županije je dodjeljena uloga tehničkog tajništva.**

Postupak strateškog planiranja održivog urbanog razvoja podrazumijeva korake koji su vidljivi na donjoj slici.

Slika 4: Postupak strateškog planiranja održivog urbanog razvoja

U 2015. godini uspostavljeno je Veliko urbano područje grada Zadra koje osim grada Zadra čine općine: Vrsi, Posedarje, Ražanac, Novigrad, Sukošan, Zemunik Donji, Poličnik, Bibinje, Galovac, Škabrnja, Preko, Kali, Kukljica te grad Nin. Temeljni uvjet koji je JLS trebala zadovoljiti, uz teritorijalnu povezanost je i 30% dnevnih migracija iz JLS-a prema centru urbanog područja.

Izrađeni dokument mora biti rezultat partnerskih konzultacija koje uključuju predstavnike svih jedinica lokalne samouprave kao i predstavnike svih relevantnih dionika razvoja urbanog područja tijekom cijelog postupka strateškog planiranja. Ova strategija razlikuje se od ostalih u tome što će navedeni projekti biti i implementirani.

Kako bi se izradila analiza stanja u razdoblju od 14. – 16. rujna 2015. godine održano je 13 fokus grupa na kojima su sudjelovali brojni dionici iz različitih područja na teme pametnog, održivog i uključivog rasta. Prepoznavanje brojnih problema s kojima se dionici svakodnevno susreću, ali i prilika za budući rast predstavlja važan doprinos analizi stanja urbanog područja Zadar kao prve faze izrade Strategije.

Slika 5: Sastanci fokus grupa

Izrada analize stanja zahtijevala je angažiranje značajnih ljudskih kapaciteta jer je bilo potrebno prikupljanje velikog obima podataka iz različitih izvora za sve općine koje čine urbano područje, također bilo je potrebno prikupiti i kvantitativne i kvalitativne podatke na nacionalnoj razini, županijskoj i lokalnoj radi usporednih pokazatelja. Izrađena analiza stanja daje pregled postojećeg stanja, ali i buduća kretanja u ciljanim sektorima. Pri izradi analize stanja koristile su se različite studije i istraživanja što je zahtijevalo angažiranje značajnih ljudskih kapaciteta.

Izrađena Analiza stanja uključuje slijedeća poglavlja:

1. Teritorijalna pokrivenost
2. Metodologija
3. Postojeće stanje
4. Društvo
5. Demografija
6. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi
7. Društvena i zdravstvena infrastruktura
8. Odgoj i obrazovanje, gospodarstvo
9. Tržište rada
10. Poslovno okruženje
11. Turizam i kultura
12. Urbano okruženje
13. Primarna infrastruktura
14. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost
15. Urbani prijevoz
16. Okvir upravljanja razvojem.

U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije formirala je radne skupine s ciljem definiranja SWOT analize koje uključuju sve relevantne stručnjake raznih institucija. Radne skupine (odnosno ključni razvojni sektori koji se u njima obrađuju) su tematski podijeljeni na područja: Društvo, Gospodarstvo i Urbano okruženje.

U prvom kvartalu 2016. godine preostaje izrada strateških ciljeva, prioriteta i mjera. Po završetku preostalih dijelova Strategije Agencija za razvoj Zadarske županije sazvat će Partnersko vijeće te dati na usvajanje tako izrađenu Strategiju.

3.3 Praćenje provedbe Županijske razvojne strategije

U 2015. godini sukladno metodologiji za praćenje provedbe Županijske razvojne strategije i rokovima usuglašenim s MRRFEU Agencija za razvoj Zadarske županije izradila je izvješće o provedbi Županijske razvojne strategije Zadarske županije za 2014. godinu.

Izvješće o provedbi županijske razvojne strategije uključuje:

- provedbu mjera Županijske razvojne strategije po područjima razvoja (financijsko izvješće i izvješće o pokazateljima rezultata);
- razvojne projekte;
- izazove u provedbi Županijske razvojne strategije.

Izrada izvješća uključivala je:

- prikupljanje podataka od JL(P)S te ostalih dionika regionalnog razvoja,
- obradu prikupljenih podataka prema područjima razvoja i razvojnim mjerama,
- izradu izvješća sukladno traženoj metodologiji,
- informiranje partnerskog vijeća Županije o provedbi Županijske razvojne strategije.

Izrađeno Izvješće se temelji na podacima prikupljenim od **26 od ukupno 35 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave** s područja Zadarske županije, a to su: Zadarska županija, gradovi Zadar, Benkovac, Obrovac i Pag te općine Bibinje, Galovac, Poličnik, Sv. Filip i Jakov, Gračac, Pakoštane, Privlaka, Škabrnja, Zemunik Donji, Jasenice, Ražanac, Tkon, Kali, Polača, Sali, Vir, Preko, Vrsi, Posedarje, Stankovci i Starigrad. Općine Zemunik Donji i Galovac su dostavile samo podatke o razvojnim projektima koji su također obuhvaćeni izvješćem u analizi razvojnih projekata. 9 JLS (Grad Biograd, Grad Nin, Općina Kolan, Općina Kukljica, Općina Lišane Ostrovičke, Općina Sukošan, Općina Poveljana, Općina Pašman, Općina Novigrad) nije dostavilo tražene podatke o provedbi Županijske razvojne strategije za 2014. godinu na svom području te oni nisu obuhvaćeni izvješćem.

Također, podatke o razvojnim projektima iz svoje domene, a provedenim na području Zadarske županije, dostavili su i: Županijska uprava za ceste Zadarske županije, EVN Croatia Plin d.o.o., HGSS, Vodovod d.o.o. Zadar, Nasadi d.o.o., Čistoća d.o.o., Zračna luka Zadar, Lučka uprava Zadar, HEP d.d., Hrvatske vode, Agencija za ruralni razvoj Zadarske županije AGRRA, Javna ustanova Natura Jadera, Eko d.o.o., Ministarstvo kulture, Ministarstvo zdravlja i Agencija za razvoj Zadarske županije.

Sukladno uputi za izradu i sadržaj izvješća o provedbi ŽRS-a **područja razvoja** razvrstana su u sedam skupina: **gospodarstvo, komunalna infrastruktura, društvene djelatnosti, zaštita okoliša, prostor i priroda, ljudski potencijali, institucije i ostala područja.**

Sukladno tome i sve mjere iz ŽRS Zadarske županije razvrstane su u navedenih sedam područja razvoja, odnosno u predložene skupine mjera. Financijsko izvješće o provedbi mjera ŽRS pratilo je navedene skupine razvojnih mjera. Također, izvješće sadrži i analizu provedbe razvojnih mjera ŽRS prema izvorima financiranja (državni proračun, županijski proračun, lokalni proračun, EU fondovi, javna poduzeća i ostali izvori) te prema posebnim područjima. Izvješće sadrži i razvojne projekte (završeni i projekti u tijeku) koji čine sastavni dio ukupnih razvojnih mjera poduzetih kako bi se ostvarili prioriteta i strateški ciljevi razvoja utvrđeni u ŽRS-i.

23. srpnja 2015. godine je održan sastanak Partnerskog vijeća na kojem je predstavljeno Izvješće o provedbi ŽRS za 2014. godinu te je jednoglasno usvojeno.

4. Provedba projekata

Tijekom 2015. godine Agencija za razvoj Zadarske županije je **provodila 23 projekta** koji su odobreni i ugovoreni u prethodnom razdoblju. Agencija za razvoj Zadarske županije je bila nositelj na 4 projekta, partner na 15 projekata, suradnik na 1 projektu te "inhouse" pružatelj usluga u 3 projekta. U 2015. godini završila je provedba 10 projekata, dok će se provedba 13 projekata nastaviti i u 2016. godini.

U nastavku navodimo projekte u provedbi po programima.

4.1 Operativni program Regionalna konkurentnost 2007.-2013.

4.1.1. Coworking Zadar – suradnjom do inovacija

Projekt "**Coworking Zadar – suradnjom do inovacija**" odobren je za financiranje male poslovne infrastrukture unutar programa IPA III C, komponente Regionalna konkurentnost. Projekt je započeo 14. lipnja 2014. godine, a završio **13. prosinca 2015. godine**. Nositelj projekta bio je Grad Zadar, a partneri; Udruženje obrtnika Zadar, Agencija za razvoj Zadarske županije, Zadarska županija i HGK – Županijska komora Zadar. **Ukupna**

vrijednost projekta iznosila je 672.626,14 EUR, uz 85% sufinanciranja.

Projekt je omogućio pokretanje COIN coworking prostora i coworking zajednice u Zadru te promociju coworking koncepta. Coworking podrazumijeva poduzetništvo temeljeno na umrežavanju i obavljanju samostalne djelatnosti različitih profesionalaca u zajedničkom radnom prostoru koji svoju djelatnost obavljaju u zajedničkom prostoru, ali samostalno i neovisno.

Slika 6: Detalji iz novouređenog „COIN“ prostora

Cilj projekta bio je potaknuti razvoj poduzetništva i samozapošljavanje te povećati konkurentnost mikropoduzetnika Zadarske županije. Projekt je povećao mogućnosti samozapošljavanja i poboljšao usluge podrške za male i srednje poduzetnike, te osnažio coworking zajednicu korisnika u Zadarskoj županiji.

U okviru projekta održane su edukacije o različitim formama poduzetništva, edukacije s ciljem promicanja coworking zajednice te su organizirani različiti događaji kao bi se koncept coworkinga približio potencijalnim korisnicima COIN prostora. U nastavku navodimo edukacije i događaje organizirane tijekom 2015. godine:

Edukacije o različitim formama poduzetništva

22. siječnja 2015. godine održana je edukacija na temu „Poduzetništvo žena i mladih poduzetnika“. Na edukaciji je bilo 33 polaznika. 26. veljače 2015. godine održana je edukacija na temu „Kako započeti posao“. Na edukaciji je bilo 26 sudionika. 27. veljače 2015. godine održana je edukacija na temu „Poreznog sustava u RH“. Na edukaciji je bilo 17 sudionika.

16. ožujka 2015. godine održana je edukacija na temu „Trendovi u poduzetništvu i mogućnosti za slobodna zanimanja“. Edukaciji je nazočilo 33 sudionika. 29. ožujka 2015. godine održana je edukacija na temu „Novih mogućnosti financiranja“. Edukaciji nazočilo 19 sudionika.

Edukacije promicanja coworking zajednice

Edukacija o javnim događanjima korištenjem interaktivnih metoda i praktičnog rada

Trodnevna edukacija je održana od 15. – 17. prosinca 2015. godine. 7 potencijalnih korisnika COIN prostora i 7 članova projektnog tima sudjelovalo na radionicama.

Edukacija o mentoriranju i pružanje podrške u profesionalnom razvoju

Dvije interaktivna radionice u trajanju od 1 dana odražane za 10 polaznika i to 16. – 17. veljače 2015. godine (budući korisnici COIN prostora i članovi projektnog tima). Na radionicama su stečena znanja o pružanju podrške prilikom profesionalnog razvoja.

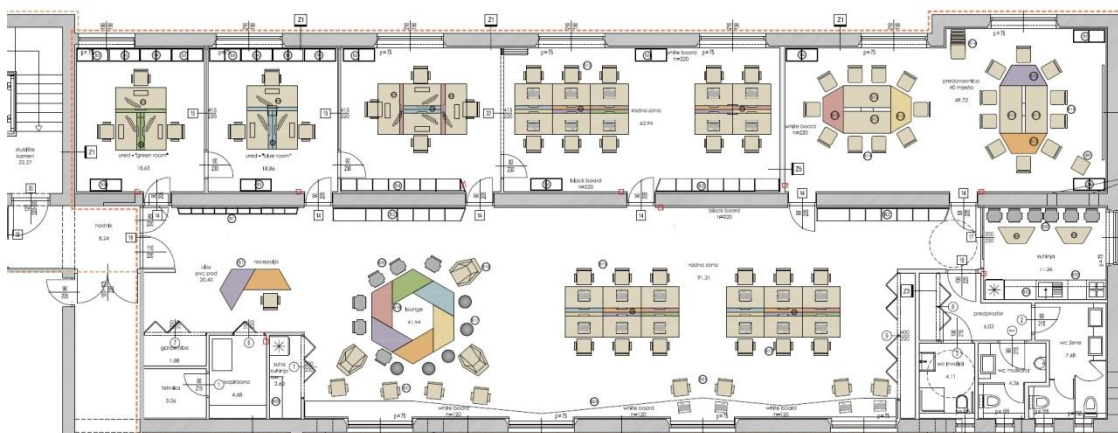
Organizacija različitih coworking događanja

Kako bi se približila coworking zajednica poduzetnicima i potencijalnim novim korisnicima coworking prostora organizirano je niz događanja u 2015. godini. Pa je tako organiziran drugi "jelly event" koji je održan 13. veljače 2015. godine (dok je prvi održan 24. rujna 2014.) na kojem je bilo preko 100 sudionika (predstavnik slobodnih zanimanja, mladih nezaposlenih osoba, malih poduzetnika iz IT sektora i drugih). 26. ožujka 2015. godine je održan drugi po redu "breakfast meeting" (prvi održan u 28. listopada 2014.) na kojem je bilo 28 sudionika. 26. svibnja 2015. godine održano je predavanje naziva "Žene sa vizijom" koje je okupilo 26 sudionika (potencijalnih poduzetnika, uglavnom žena). Na predavanju su 3 poduzetnice predstavile svoje iskustvo u poduzetničkim vodama.

U 2015. godini u sklopu projekta nabavljena je oprema radi uspostave Pozivnog centra za MSP. Centar je uspostavljen putem VoIP tehnologije. U studenom 2015. godine оформljen je **Pozivni centar za MSP** s ciljem poboljšanja kvalitete usluge, podrške poduzetnicima i pružanja pouzdane i pravovremene informacije – koje su u nadležnosti Agencije za razvoj Zadarske županije. Obzirom da je centar uspostavljen putem VoIP tehnologije omogućava virtualno povezivanje gradske uprave s institucijama koje pružaju podršku malom i srednjem poduzetništvu, kao što je Agencija za razvoj Zadarske županije, te na taj način dostupnost svih relevantnih informacija za poduzetnike na jednom mjestu. Agencija za razvoj Zadarske županije je zadužena za primanje telefonskih upita, te pravovremeno odgovaranje na ista (u roku od 48 sati). Pri radu pozivnog centra djeluju dvije osobe – zaposlenice Agencije za razvoj Zadarske županije.

Rezultati projekta odnose se prije svega na uređenje i opremanje prostora veličine 360 m² u vlasništvu jednog od projektnih partnera Udruženja obrtnika Zadar.

Slika 7: Razmještaj prostorija u novouređenom COIN prostoru

4.1.2 Obnova i turistička valorizacija kulturno povijesnog kompleksa KNEŽEVE PALAČE

Obnova i turistička valorizacija
kulturno povijesnog kompleksa

KNEŽEVA
PALAČA

Provedba projekta **Obnova i turistička valorizacija kulturno povijesnog kompleksa Kneževe palače** odobrenog za financiranje na natječaju za razvoj poslovne infrastrukture, iz Operativnog programa Regionalna konkurentnost 2007.—2013., započela je 2. listopada 2014. godine. **Ukupna vrijednost projekta iznosi 37.799.651,00 kuna**, uz 95% sufinanciranja, a projekt će se provoditi 24 mjeseca. Projekt ima za cilj stvaranje prepoznatljivosti novog integriranog kulturno-turističkog proizvoda Zadra kroz obnovu i turističku valorizaciju Kneževe palače. Projekt rješava dugoročne potrebe grada, županije, te institucija u kulturi i turizmu za prezentacijom kulture na moderan, inovativan i atraktivan način, čime se podiže konkurentnost novog kulturno turističkog proizvoda, a što je direktan poticaj poduzetništvu čije usluge predstavljaju nastavak sveukupne turističke ponude grada. Rekonstrukcijom Kneževe palače ovaj dio Zadra postat će novi društveni, kulturni i turistički centar grada.

Slika 8: Kneževa plača i radovi na Kneževoj palači

Osim za infrastrukturne zahvate i obnovu Kneževe palače sredstva će se iskoristiti i za jačanje kapaciteta za upravljanje Kneževom palačom, međunarodnu ljetnu školu, izradu marketing plana, te kompletnog vizualnog identiteta Kneževe palače. Tijekom 24 mjeseca trajanja provedbe projektom će koordinirati nositelj Grad Zadar.

Tijekom 2015. godine obavljene su slijedeće aktivnosti na projektu:

- **Izgradnja i opremanje Kneževe palače** (Raspisivanje natječaja, ugovaranje i provedba rekonstrukcije Kneževe palače, Raspisivanje natječaja, ugovaranje i provedba usluge stručnog nadzora).
- **Jačanje kapaciteta za upravljanje kulturno turističkom destinacijom** (Ljetna škola kulturnog turizma: „Upravljanje razvojem destinacije kulturnog turizma“)
- **Promidžba i vidljivost** (web stranica, logo projekta i promidžbeni materijal)
- **Upravljanje projektom i administracija** (održana 3 sastanka Nadzornog odbora, 7 sastanaka projektnog tima).

4.2 IPA PREKOGRANIČNA SURADNJA (II KOMPONENTA)

4.2.1. IPA ADRIATIC 2007. – 2013.

4.2.1.1 HERA –Upravljanje održivim turizmom zasnovanim na zajedničkom kulturnom naslijeđu Jadrana

Javna ustanova Agencija za razvoj Zadarske županije je u 2015. godini sudjelovala u provedbi projekta „HERA - Upravljanje održivim turizmom zasnovanim na zajedničkom kulturnom naslijeđu Jadrana“ u ulozi projektnog suradnika.

Projekt **HERA**, nositelja Zadarske županije, odabran je za financiranje u sklopu Programa jadranske prekogranične suradnje Europske unije na prvom pozivu za strateške projekte. Provedba projekta započela je 1. studenog 2013. godine i trajat će do 30. rujna 2016. godine. Na projektu surađuje 19 partnera iz 8 država s područja Jadranskog bazena (Hrvatska, Italija, Bosna i Hercegovina, Slovenija, Srbija, Crna Gora, Albanija i Grčka).

Ukupna vrijednost projekta iznosi 8.842.602,24 EUR-a, a vrijednost projekta na području Zadarske županije iznosi 814.763,91 EUR-a.

Poseban cilj projekta je razviti unutar jadranskog područja zajedničku prekograničnu platformu za upravljanje održivim turizmom zasnovanim na zajedničkom kulturnom naslijeđu i njegovu promidžbu. Projektom će se definirati metodologija za dodjelu oznake za jadransku destinaciju kulturnog turizma naziva HERA. Oznaka HERA će definirati i jamčiti standarde visokokvalitetne ponude kulturnog turizma u skladu s ekološkim načelima. Izvodivost spomenute metodologije za dodjelu oznake HERA ispitivat će se kroz provedbu pilot projekata na teritorijima projektnih partnera, tj. kreaciju kulturnih ruta koje bi obuhvaćale infrastrukturno obnovljene elemente kulturnog naslijeđa te obnovljene i novoopremljene centre za posjetitelje.

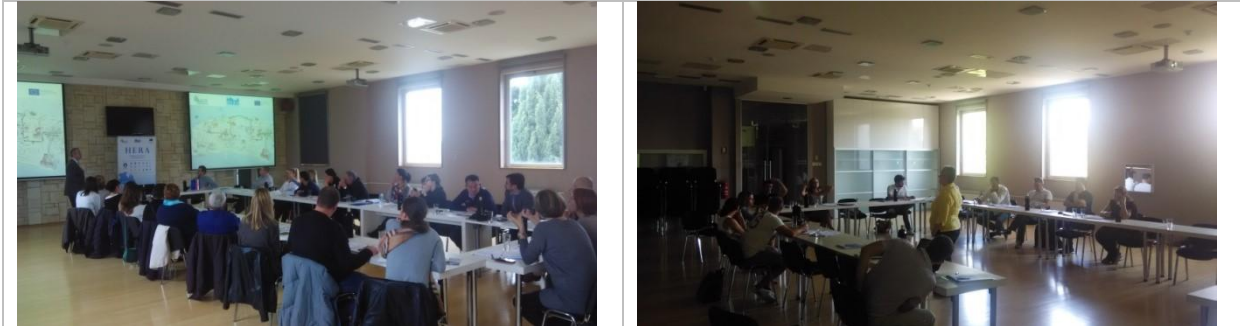
Konkretno, na području Zadarske županije u 2015. godini su završeni konzervatorsko – restauratorski radovi na elementima gradskih bedema (Prolaz cara Augusta i Vrata sv. Krševana), te su započeti radovi na obnovi prostora Malog arsenala, u kojem će se u sklopu aktivnosti projekta HERA urediti i opremiti centar za posjetitelje.

Slika 9: Radovi na obnovi Malog arsenala, Vratima Sv. Krševana, prolazu cara Augusta

Također, u 2015. godini je završena i aktivnost definiranja dvije kulturne rute koje će se kandidirati za oznaku HERA te je završena edukacija lokalnih dionika za interpretaciju elemenata kulturne baštine.

Slika 10: Radionica definiranja kulturne rute i detalj sa edukacija lokalnih dionika za interpretaciju elemenata kulturne baštine

Aktivnosti osnivanja udruge HERA, registracije žiga HERA i dodjele HERA zaštitnog znaka zaslužnim kulturnim rutama i centrima za posjetitelje su započete u 2015. godini i nastavit će se tijekom 2016. godine.

Najvažnije promotivne aktivnosti u 2015. godini su bile promocija projekta na turističkim sajmovima FITUR u Madridu i BIT u Milanu.

4.2.1.2 ECOSEA- More kao most između obala

Projekt Ecosea – „**More kao most između obala**“ je financiran kroz Program IPA Jadranska prekogranična suradnja. Nositelj projekta je Veneto Regija, dok su partneri iz Hrvatske (Zadarska županija i Primorsko-goranska županija), Albanije (Ministarstvo zaštite okoliša, šumarstva i vodnog gospodarstva) i Italije (regije: Friuli Venezia Giulia, Emilia Romagna, Marche i Apulia). Cilj projekta je postavljanje preduvjeta stalnom procesu zaštite i unapređenju mora i morskog okoliša baziranog na održivom upravljanju ribarstvom i na izravnim intervencijama obogaćivanju ribljih resursa i biološke raznolikosti. **Ukupna vrijednost projekta iznosi 3.755.555,00 eura, od čega 3.192.221,75 eura sufinancira Europska unija. Zadarska županija provodi projektne aktivnosti u vrijednosti od 303.304,31 eura, od čega 257.808,66 eura sufinancira Europska unija.**

Trajanje projekta prema aplikaciji planirano je za 36 mjeseci (01. listopada 2012. godine do **30. rujna 2015. godine**). S obzirom da je Regija Abruzzo odustala od sudjelovanja na provedbi, iznos koji je bio predviđen za njih, podijeljen je između preostalih partnera prema njihovim zahtjevima odnosno potrebama. Tako da smo dobili dodatni iznos od 32.775,00 EUR-a za provedbu dodatnih aktivnosti koje će znatno koristiti našim korisnicima projekta za registraciju Organizacije proizvođača. Projekt je produljen s 36 na 48 mjeseci te će trajati do 30. rujna 2016. godine.

Agencija za razvoj Zadarske županije, kao in-house pružatelj usluga u 2015. godini je bila zadužena je za tehničke aktivnosti u sklopu provođenja projekta, a to su: izrada i predaja Izvješća o napretku, izrada i predaja Izvješća o ostvarenim aktivnostima, izrada i predaja Liste troškova, obavljanje svih ostalih administrativnih poslova vezanih uz provedbu projekta.

U 2015. godini su održane 3 radionice vezane za organizaciju proizvođača Ribarske zadruge Omega 3. Radionice su se održavale kako bi se postavio zakonodavni okvir koji definira ciljeve i mjere koje Omega 3 mora zadovoljiti kao organizacija što je bila i osnova za izradu plana proizvodnje i trženja kao temeljnog dokumenta. Rješenjem Ministarstva poljoprivrede od 23. listopada 2015. Ribarska zadruga Omega 3 iz Kali priznata je kao **prva organizacija proizvođača u ribarstvu Republike Hrvatske** pod nazivom Ribarska zadruga Omega 3 –

organizacija proizvođača skraćenim imenom nazvana O3OP. Na Tehničko znanstvenom odboru u Fanu 30.09. – 01.10.2016. je pripremljena SWOT analiza za planove upravljanja ribolovom na Jadranu, kao zamjena za početnu ideju modela održivog upravljanja ribolovom u jadranskom priobalju. Projekt uspostave polikulture uzgoja školjkaša s bijelom ribom na kaveznom uzgajalištu je završen te je dobiven završni Izvještaj o napretku projektnog zadatka.

Natječajem za nabavku opreme od 23. listopada 2014. godine Zadarska županija je nabavila opremu u vrijednosti od 58.900 EUR koju je prema aplikaciji trebalo ugraditi na brod tvrtke koja će uspostaviti polikulturu. Za ugradnju opreme Cromaris je prilagodio i stavio na raspolaganje brodicu koja je prijavljena na natječaj, a oprema je ugrađena 22. svibnja 2015. godine.

Slika 11: Ugrađena oprema na brodu tvrtke Cromaris, predstavljanje rezultata od strane stručnjakinje za biologiju mora

Na projektu je angažirana i stručnjakinja za biologiju mora koja je provodila istraživanja te su dobiveni podaci o vrstama, pecaturi, spolu, masi, dužini te stadiju zrelosti gonada riba. Predstavljeni su rezultati istraživanja o uzorcima iz ribarskih lovina prema ribolovnim zonama, zastupljenosti pojedinih ribljih, totalnim dužinama i težinama svih vrsta, te na kraju se napravila usporedba utvrđenih rezultata ovog istraživanja sa Uredbom vijeća (EZ-a) br. 1967/2006 o mjerama upravljanja za održivo iskorištavanje ribljih resursa u Sredozemnom moru, kojim su utvrđene minimalne lovne veličine za sitnu plavu ribu.

4.2.1.3 Roof of Rock-Vapnenac kao poveznica prirodne i kulturne baštine duž krškog dijela Jadranske obale

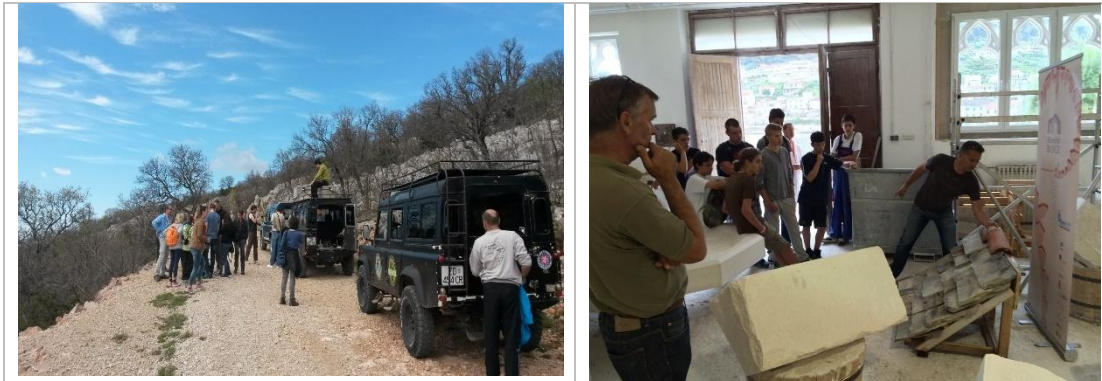
Projekt **Roof of Rock**, punog naziva „Vapnenac kao poveznica prirodne i kulturne baštine duž krškog dijela Jadranske obale“ prijavljen je i odobren u sklopu II. poziva Programa prekogranične suradnje IPA CBC Adriatic. **Nositelj projekta** bio je Geološki zavod Slovenije, a Agencija za razvoj Zadarske županije u projektu je imala ulogu partnera. Uz Geološki zavod Slovenije i Agenciju za razvoj Zadarske županije projekt je imao još **8 partnera**, od čega 3 iz Republike Hrvatske, 2 iz Slovenije, 2 iz Italije te 1 iz BiH.

Projekt je imao za cilj demonstrirati i promovirati pravilnu uporabu i održivo korištenje građevnog vapnenačkog kamena duž Jadranske obale, kroz partnerski pristup i zajedničku metodologiju. **Ukupna vrijednost projekta iznosila je 16.600.667,18 kuna. Vrijednost projekta na području Zadarske županije iznosila je 1.216.287,30 kuna.** Provedba ovog projekta započela je 1. listopada 2012. godine. Projekt je završio 31. prosinca 2015.

Kroz projekt su se, na području Zadarske županije, izradile mape vapnenačkih nalazišta, smjernice za njihovu održivu eksploataciju, smjernice za restauraciju i konzervaciju odabranih građevina napravljenih od vapnenca i uspostavljen je GIS sustav. Također, Grad Zadar je odabran u pet pokaznih gradova, u kojima je odabrano 5 reprezentativnih građevina izgrađenih od

vapnenca, napravljene su smjernice za njihovu pravilnu restauraciju, te su ispromovirani kao primjeri dobre prakse.

Slika 12: Obilazak Velebita u svrhu sastanka svih projektnih partnera, radionica o održivom korištenju pločastog vapnenca u Pučišćima

4.2.1.4 HOLISTIC–Jadranski program cijelovite zaštite od požara

U 2013. godini odobreno je financiranje projekta **Holistic – „Jadranski Program cijelovite zaštite od požara“**. Provedba projekta započela je 1. listopada 2013. godine, a trajat će do 31. ožujka 2016. godine. **Agencija za razvoj Zadarske županije je "In house" pružatelj usluga na projektu.**

Ostali **partneri na projektu su:** HR: Splitsko-dalmatinska županija koja je nositelj projekta te Hrvatski šumarski institut, Hrvatska vatrogasna zajednica, Zadarska županija, Šibensko-kninska županija, Dubrovačko-neretvanska županija, Istarska županija; ITA: Regija Emilia-Romagna, Regija Marche, Regija Veneto, Consortium Europe Point Teramo, Regija Molise; SLO: Općina Ajdovščina; GRK: Regija Ionski otoci; ALB: Fakultet šumarskih znanosti, Poljoprivredni fakultet Sveučilišta u Tirani; SRB: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srbije; BiH: Ministarstvo gospodarstva Županije Zapadno-hercegovačke, Vlada Hercegovačko – Neretvanske Županije; CG: Crnogorska akademija nauke i umjetnosti.

Cilj projekta: prevencija i ublažavanje prirodnih rizika s posebnim naglaskom na rizike od požara i potresa poboljšanjem, promicanjem i jačanjem institucionalnih kapaciteta u provedbi politika, postupaka i mehanizama koordinacije kojima se cilja na smanjenje uzroka potencijalnog početka prirodnih nepogoda kao i poboljšati aktivnosti prevencije i ublažavanja.

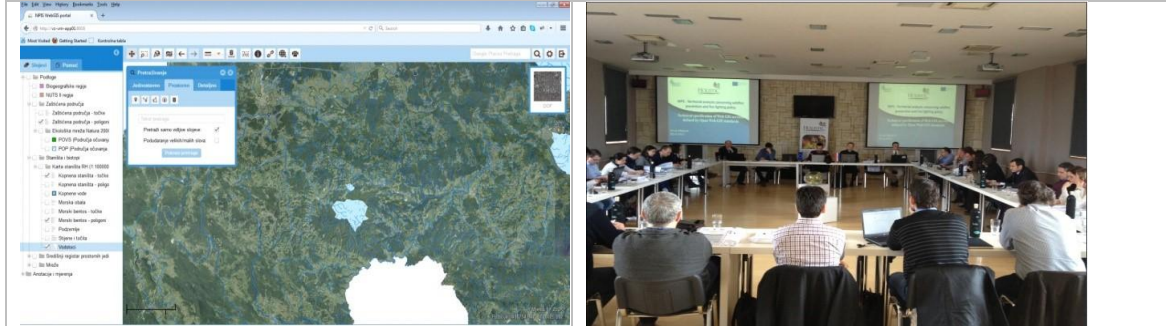
Ukupna vrijednost projekta je 71.885.902,50 kuna, od čega je Zadarskoj županiji alocirano 4.375.890,00 kuna.

Tijekom 2015. godine obavljene su sljedeće aktivnosti:

- sudjelovanje predstavnika projektnog tima na 3. i 4. sastanku projektnog tima i Upravnog odbora projekta Holistic,
- predana su četiri izvješća o napretku projekta te dva polugodišnja evaluacijska izvješća projekta,
- započeta priprema javne nabave, točnije izrada specifikacija za automatske panele koji upozoravaju na rizik od šumskog požara na kritičnim lokacijama unutar Zadarske županije,
- započeta priprema javne nabave, točnije izrada specifikacija za postavljanje naprednih sustava GPS praćenja za vatrogasna vozila,
- započeta priprema javne nabave, točnije izrada specifikacija za nabavu kamera za nadzor šumskih požara,

- održana regionalna konferencija o teritorijalnoj analizi, izračunu indeksa rizika od požara i modeliranju ponašanja šumskih požara,
- izrađen prototip usluge Adriatic Web GIS (AdriaFireGIS) za šumske požare kao Open Web GIS usluge koja će biti dostupna svim projektnim partnerima,

Slika 13: Prototip usluge Adriatic web GIS regionalna konferencija o modeliranju ponašanja šumskih požara

- izrađen dokument pod nazivom „Analiza identificiranih motrilačkih lokacija protupožarnog motrilačkog sustava Zadarske županije“ koji predstavlja pripremni dokument s analizom vidljivosti s potencijalnih lokacija za protupožarni nadzorni sustav. Ovaj dokument čini sastavni dio natječaja za izgradnju protupožarnog nadzornog sustava
- održan je okrugli stol na kojemu su predstavljeni primjeri najboljih praksi iz zemalja partnera projekta Holistic, točnije iz Italije, Slovenije i Grčke.

4.2.1.5 HAZADR –Jačanje kapaciteta radi bržeg reagiranja u borbi protiv onečišćenja mora naftom, toksičnim i opasnim tvarima

Zadarska županija je, zajedno s još 12 partnera, u listopadu 2012. godine započela provedbu prekograničnog projekta HAZADR punog naziva „**Jačanje kapaciteta radi bržeg reagiranja u borbi protiv onečišćenja mora naftom, toksičnim i opasnim tvarima na Jadranu**“. Projekt je prijavljen na 2. pozivu za dodjelu

bespovratnih sredstava unutar IPA programa jadranske prekogranične suradnje u partnerskoj suradnji niza javnih tijela pod vodstvom Regije Puglia iz Italije te je nakon provedene evaluacije odobren za (su)financiranje iz programa. **Ukupna vrijednost projekta iznosi 3.123.918,09 EUR-a, vrijednost projekta za Zadarsku županiju 291.655,00 EUR-a.** Uz Zadarsku županiju, u projekt je uključeno još 12 partnera. **Agencija za razvoj Zadarske županije je "In house" pružatelj usluga na projektu.** Opći cilj projekta jest uspostava zajedničkog modela upravljanja i prevencije od okolišnih i tehnoloških rizika na moru sa svrhom jačanja institucionalnih kapaciteta regija/županija, podizanja operativne spremnosti i osposobljenosti ljudskih resursa, skraćivanje vremena provođenja intervencije te poboljšanja efikasnosti postojećih sredstava za intervenciju te izrada sustava ranog upozorenja o iznenadnim onečišćenjima mora, zatim oceanografski model koji bi omogućio predviđanje kretanja onečišćenja s obzirom na vremenske prilike i morske struje. Neke od značajnijih aktivnosti koje su obavljene jesu nabava opreme za intervencije kod iznenadnih onečišćenja mora i nabava visokofrekventnih radara za snimanje površinskih strujanja mora te nabava sonde za mjerenje kemijskih parametara morske vode.

Slika 14: web aplikacija ATLAS; oprema za intervencije kod iznenadnih onečišćenja mora

Također su, u sklopu provedbe projekta, organizirane 3 prekogranične vježbe kojim je testirano stanje pripravnosti interventnih snaga za intervencije na moru i na obali, operativnih procedura, učinkovitost zapovjednog lanca kao i uhodanost operativnih ekipa. Na temelju rezultata proizašlih iz vježbi napravljene su preporuke za poboljšanje i unaprjeđenje zakonodavnih okvira. Veliku ulogu u održavanju vježbi odigrala je i web aplikacija ATLAS proizvedena kroz projekt, a koja objedinjuje podatke o trenutnom kretanju plovila u Jadranu, podatke o potencijalnoj opasnosti tih plovila za okoliš, model predviđanja razvoja potencijalne opasnosti, karte osjetljivih područja na Jadranu te bazu podataka o prostornom rasporedu opreme za intervencije kod iznenadnog onečišćenja mora.

Jedan od specifičnih ciljeva koji je ostvaren je i osnivanje ustanove Jadranski edukativno-istraživački centar za reagiranja na iznenadna onečišćenja mora (ATRAC) koji se nalazi na adresi Ulica Janka Polića Kamova 19, Rijeka. Adaptacija zgrade Centra je financirana sredstvima iz projekta. Centar je osnovan u veljači 2015. godine od strane projektnog partnera Primorsko-goranske županije, a radi na poboljšanju pripravnosti i sposobnosti reakcije institucija i interesnih grupa uključenih u nacionalne ili regionalne mehanizme intervencija na moru s područja svih jadranskih županija i država, odnosno njihovih regija. Od svibnja do srpnja 2015. godine održano je nekoliko ciklusa treninga za operatere koji vode intervenciju na obali (voditelji volontera), trening zapovjednika/nadzornika na mjestu događaja i ekipa koje prve izlaze na teren. 29. rujna 2015. godine održana je finalna konferencija projekta.

4.2.2 IPA PREKOGRANIČNA SURADNJA HR-BiH 2007. – 2013.

4.2.2.1 CB-GREEN; Prekogranično-zeleno, obnovljivo i energetske učinkovito umrežavanje

Provedba projekta CB-GREEN Prekogranično-zeleno, obnovljivo i energetske učinkovito umrežavanje, započela je dana 1. travnja 2015. godine u suradnji 6 partnerskih institucija te jedne suradničke institucije. Ukupno trajanje projekta je 24 mjeseca.

Nositelji projekta su Grad Zadar i Općina Neum, a **partneri u projektu su Agencija za razvoj Zadarske županije**, udruga Eko Zadar, Regionalna razvojna agencija za Hercegovinu REDAH, Grad Mostar te u svojstvu suradnika udruga Mare Nostrum.

Cilj projekta je zaštititi i očuvati okoliš te potaknuti uporabu održivih izvora energije u Zadarskoj županiji i Hercegovačko-neretvanskoj županiji kroz zajedničke aktivnosti i kampanje podizanja svijesti javnosti o energetske učinkovitosti i uporabi sustava koji koriste obnovljive izvore energije u javnom sektoru. Ukupna vrijednost projekta je 499.066,54 EUR-a od čega se iz sredstava Europske unije, IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina 2007.-2013. financira 84,22%.

Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije u projektu CB-GREEN je cjelokupno upravljanje projektom te svim njegovim aktivnostima u svojstvu voditelja projekta.

Agencija za razvoj Zadarske županije kao voditelj projekta je tijekom 2015. godine izvršila sljedeće aktivnosti u okviru projekta:

- uspostavljen je prekogranični tim za upravljanje projektom te osigurane sve pretpostavke za uspješno upravljanje projektom,
- projekt je predstavljen široj javnosti na početnoj konferenciji projekta,
- predstavnici projekta i partnerskih institucija sudjelovali su na međunarodnoj konferenciji naziva „V. savjetovanje o energetici s međunarodnim učešćem“ u Neumu, BiH gdje je predstavljen projekt CB-GREEN,
- održane su dvije edukacije za tehničko osoblje na temu energetske učinkovitosti,
- započeta je izrada Akcijskog plana energetike Grada Zadra
- izvršene su pripreme za zamjenu postojećih rasvjetnih sustava na pilot lokacijama u projektu (Perivoji kraljice Jelene i Vladimira Nazora).

Slika 15: Pilot lokacija, perivoj kraljice Jelene, projektna aktivnost promicanja EE u sklopu Energetskog tjedna

4.2.2.2 BEE Promoted – Promocija pčelarstva

Tijekom 2015. godine provodio se projekt BEE Promoted – „**Promocija pčelarstva**“ financiranog u okviru IPA prekograničnog programa Hrvatska – Bosna i Hercegovina 2007. – 2013. **Ukupna vrijednost projekta je 683.791,26 eura, od čega za Zadarsku županiju iznosi 330.684,08 eura.**

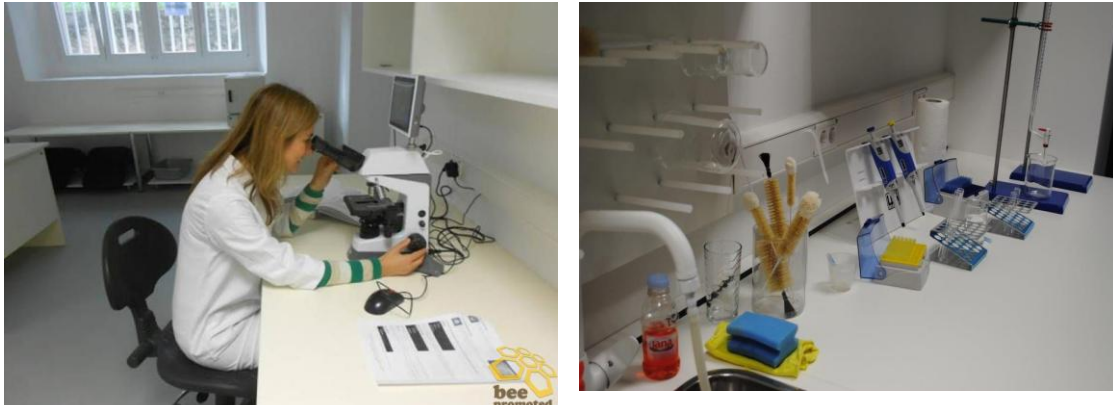
Agencija za razvoj Zadarske županije partner je u provedbi ovoga projekta koji će trajati do 19. prosinca 2016. godine.

Opći cilj projekta „**Promocija pčelarstva**“ je doprinijeti integraciji gospodarstva u pograničnim područjima, kroz podršku malim i srednjim poduzećima i njihovoj promociji u proizvodnji meda i ostalih pčelinjih proizvoda.

Specifični cilj projekta je unaprjeđenje institucionalne podrške u pčelarskom poduzetništvu pri podizanju kvalitete i obima proizvodnje te plasmanu meda i drugih pčelinjih proizvoda na tržište.

Slika 16: Laboratorij za kontrolu meda u Zadru (PBF) opremljen iz projekta BEE promoted

Provedbom projekta postići će se slijedeći rezultati:

- Promicanje pčelinjih proizvoda na tržištu i podizanje svijesti u javnosti o značaju pčelarstva kroz prekograničnu suradnju, promotivne i druge aktivnosti projekta
- Uspostavljena nova infrastruktura za pružanje usluga u pčelarskom sektoru:
  - ✓ *Laboratorij za kontrolu kvalitete meda u Zadru i Bihaću*
  - ✓ *Centar za selektivni uzgoj i razmnožavanje pčela matica u Zadru i Bihaću*
- Optimizacija uzgoja Kranjske pčele obzirom na ekološke i biološke uvjete
  - ✓ *Osnivanje stanica za selektivni uzgoj matica u Zadarskoj županiji i Općini Posušje.*

4.3 Transnacionalni program MEDITERAN

4.3.1 REPUBLIC MED –Nove metodologije koje će se primijenjivati u obnovi javnih zgrada i otvorenih prostora

Agencija za razvoj Zadarske županije dana 30. lipnja 2015. godine završila je provedbu projekta pod nazivom **REPUBLIC MED –Nove metodologije koje će se primjenjivati u obnovi javnih zgrada i otvorenih prostor** koja je započela u travnju 2013. godine. Projekt se provodio u okviru transnacionalnog programa MEDITERAN, a **vrijednost projekta je**

15.387.364,24 kuna, dok je vrijednost na području Zadarske županije iznosi 1.178.596,07 kuna.

Projekt REPUBLIC MED imao je za **cilj** razvoj nove metodologije tehno-ekonomskih studija koje bi se primjenjivale u obnovi javnih zgrada i otvorenih prostora u zemljama partnerima (Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija i Španjolska). Projektom su se analizirali postojeći alati i identificirali njihovi nedostaci što je omogućilo kreiranje inovativnih metoda za obnovu javnih zgrada i otvorenih prostora u skladu s ciljevima EU 20/20/20. U Republici Hrvatskoj u provedbi projekta sudjelovali su uz Agenciju za razvoj Zadarske županije i tehnički partner Energetski institut Hrvoje Požar iz Zagreba. **Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije je bila da kao**

partner u projektu promovira na regionalnoj razini obnovu javnih prostora u skladu s načelima energetske učinkovitosti i rezultate projekta.

U skladu s navedenim, izabrano je pet pilot lokacija na području Zadarske županije na kojima se primijenila i analizirala nova metodologija. Izabrane pilot lokacije su: Dječji vrtić Obrovac u Obrovcu, Osnovna škola Šime Budinića u Zadru, zgrada gradske uprave Grada Paga, Trg i ulica ispred Crkve Sv.Frane u Pagu i ulica Zadarskog Mira 1358. u Zadru. Za svaku od navedenih lokacija izradila se analiza koja će u budućnosti poslužiti jedinicama lokalne samouprave u promišljanju obnove sličnih javnih prostora u kontekstu energetske učinkovitosti. Tako razvijena metodologija je na raspolaganju prije svega lokalnoj vlasti koja će je moći preuzeti i primjenjivati prilikom obnove javnih zgrada i otvorenih prostora na svome području.

U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije sudjelovala u izradi službene brošure projekta. Brošura je podijeljena partnerima s pilot lokacija i svim ostalim dionicima. Vrlo važna aktivnost provedena od strane Agencije za razvoj Zadarske županije je i organizacija 2. Dana otvorenih vrata projekta.

Slika 17: Pilot lokacije Osnovna škola Šime Budinić Zadar i Zgrada gradske uprave Grad Pag

Na navedenom događaju predstavio se projekt široj javnosti u Gradu Zadru te se između ostalog raspravljalo i o energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije, te uštedi u domaćinstvima. Gosti predavači su bili poznati energetičari Goran Pichler te Tamara Vukmirović. Uz dane otvorenih vrata Agencija za razvoj Zadarske županije organizirala je i Trening seminare za sve predstavnike iz sektora energetike u Zadarskoj županiji. Među predstavnicima našli su se djelatnici iz privatnog i javnog sektora. Trening seminari su bili organizirani u Gradu Zagrebu te su trajali dva dana. Pred kraj projekta, u Ateni je održan zadnji sastanak, te u Nici završna konferencija.

4.3.2 BLUENE – Plava energija na području Mediterana

BLUENE – Plava energija na području Mediterana je projekt financiran iz programa Mediteran, a bavi se istraživanjem potencijala za korištenje energije mora, takozvane Plave energije (Blue Energy), na području Mediterana. Energija mora se ne odnosi samo na odobalne vjetro-elektrane, a koje su se počele ubrzano širiti cijelom Europom, već i na druge odobalne obnovljive izvore energije kao što su plimne barže, generatori na snagu valova, generatori na morske struje te iskorištenje termalnog potencijala mora. Ovi obnovljivi izvori energije su u ranoj fazi razvoja ali se predviđa njihov ubrzani razvoj. BLUENE projekt ima slijedeće **temeljne ciljeve:**

- identifikacija ključnih dionika sposobnih za pokretanje projekata iskorištenja Plave energije na MED području.
- mapiranje postojećih inicijativa povezanih sa rastom i razvojem u području iskorištenja Plave energije.
- definiranje smjernica za slijedeće programsko razdoblje.

Ukupna vrijednost projekta iznosi **3.817.004,40 kuna**, a vrijednost aktivnosti koje provodi Agencija za razvoj Zadarske županije na području Zadarske županije iznosi **760.023,00 kuna**. Projekt je započeo s provedbom 01. 06. 2014, a završio je 31. 05. 2015.

Slika 18: Smjernice za slijedeće programsko razdoblje, sastanak projektnih partnera

4.4 ERASMUS+

4.4.1 Razvoj novih tehnika podučavanja i razvoja poslovanja za poduzetnike početnike i ostale poduzetnike-

Projekt **enGAGING – Razvoj novih tehnika podučavanja i razvoja poslovanja za poduzetnike početnike i ostale poduzetnike** odobren je za financiranje u sklopu Erasmus+ programa. **Uz Agenciju za razvoj Zadarske županije koja je koordinator međunarodnog konzorcija**, u partnerstvu sudjeluje i Grad Zadar, a konzorcij partnera sastoji se od 8 organizacija iz Hrvatske, Bugarske, Slovenije, Ujedinjenog Kraljevstva, Italije i Portugala. Ovo međunarodno partnerstvo će omogućiti odgovarajući okvir za razmjenu iskustava, inovativnih praksi, metodologija te projektnih rezultata. Vrijednost projekta je 230.597,00 EUR-a, a provedba je započela 1.10.2015. godine.

Projekt će omogućiti razvoj novih tehnika podučavanja i razvoja poslovanja koje imaju uporište u nekonvencionalnom pristupu temeljenom na elementima strukturiranih igara, kao što su strategija, taktike, ciljevi, pravila, bodovanje, razine i slično.

Cilj ovog projekta je stvaranje pilot programa za formalno, informalno i neformalno osposobljavanje koji će se moći replicirati u poslovnim akceleratorima, poslovnim školama, istraživačkim centrima, coworking prostorima, te javnim ustanovama koje djeluju u području potpore poduzetništvu.

Tijekom 2015. godine Agencija za razvoj Zadarske županije je koordinirala i komunicirala sa projektnim partnerima te je obavljala svakodnevno financijsko upravljanje projektom.

4.4.2 Europska Coworking mreža (European Coworking Network)

Projekt **European Coworking Network - Europska Coworking mreža** u cijelosti je financiran iz programa Erasmus+, a **vrijednost projekta je 170.000,00 EUR-a**. Projekt je započeo s provedbom 10. kolovoza 2015. godine, a trajat će do kolovoza 2017. godine.

Nositelj projekta je Agencija za razvoj Zadarske županije, a partneri u projektu su Grad Zadar i udruga Pokreni ideju (Impact Hub Zagreb) kao partneri iz Hrvatske, Betacowork Collaborative Working iz Belgije, Socialas inovācijas centrs iz Latvije, P-55 Ltd (LOFFICE) iz Mađarske i Sociedad de Promocion Economica de Gran Canaria iz Španjolske.

Aktivnosti ovog projekta imaju za cilj promovirati koncept coworkinga među mladima kako bi ih se potaknulo na samozapošljavanje i poduzetništvo. Partneri u projektu su operateri coworking prostora u različitim zemljama pa će projekt omogućiti i povezivanje njihovih korisnika te stjecanje novih znanja, iskustava i kontakata kako za coworking korisnike, tako i za one koji upravljaju coworking prostorima.

U rujnu 2015. godine u Zadru je održan dvodnevni sastanak projektnih partnera na kojem je definiran akcijski plan, zadaci i obaveze partnera te su razmatrani potencijalni problemi i izazovi u provedbi. Izabran je logotip projekta te dogovoren komunikacijski plan, kao i strategija pristupa ciljnim skupinama, a raspravljani su i financijski te administrativni aspekti projekta.

Slika 19: Sastanak projektnih partnera u Zadru

4.4.3 I-CIA of SMEs - Unapređenje kompetitivne inteligencije u sektoru malog i srednjeg poduzetništva

Projektom I-CIA of SMEs – Unapređenje kompetitivne inteligencije u sektoru malog i srednjeg poduzetništva, financiran sredstvima iz programa Leonardo Da Vinci - Transfer of Innovation se razvijaju strukovni edukacijski treninzi kako bi se zaposlenicama malih i srednjih poduzetnika podigla razina osposobljenosti za konkurentnost na globalnom tržištu korištenjem suvremenih open i distance learning trening metoda.

Agencija za razvoj Zadarske županije je partner na projektu, ostali projektni partneri su IDDMIB Udruženje (TR), LPK Latvijska konfederacija nevladinih udruženja (LT), Bogazici Sveučilište (TR), MERIG istraživački centar (AT), Komora trgovine i industrije-Vratsa (BG) i dvije tvrtke: E-Intelligent (ES) i IDEC savjetovanje u IT sektoru (GR).). Ukupna vrijednost projekta

iznosi 2.107.912,27 kuna, a vrijednost projekta na području Zadarske županije iznosi **167.949,73 kuna**.

U 2015. godini u sklopu projekta Agencija za razvoj Zadarske županije je na području Zadarske županije izradila analizu potreba malih i srednjih poduzeća iz sektora metaloprerađivačke i građevinske industrije za poboljšanjem znanja i vještina iz područja kompetitivne inteligencije. Također, na temelju rezultata analize ukupno 5 partnerskih zemalja Hrvatske, Turske, Litve, Bugarske, i Grčke, izrađeno je partnersko izvješće. U svrhu projekta izrađena je testna verzija Online i Mobilne platforme projekta, koja će po završetku projekta biti na raspolaganju predstavnicima sektora metaloprerađivačke i građevinske industrije koji žele unaprijediti vlastita znanja iz područja kompetitivne inteligencije.

4.5 IPA IV Razvoj ljudskih potencijala

4.5.1 REACH-out - Osposobljavanje nezaposlenih za pomoć pri radnom angažiranju osoba s intelektualnim teškoćama

Projekt **REACH-out - Osposobljavanje nezaposlenih za pomoć pri radnom angažiranju osoba s intelektualnim teškoćama** nastavak je uspješno provedenog projekta WORK-out - poboljšanje vještina osoba s mentalnom retardacijom u cilju njihove socijalne uključenosti koji su isti partneri provodili od 4.12.2010. do 31.12.2011. godine. **Vrijednosti projekta iznosila je 1.636.974,39 kuna.**

Projekt REACH-out financirao se iz IPA programa namijenjenog razvoju ljudskih potencijala, započeo je s provedbom 1. rujna 2013. godine, a trajao je do travnja 2015. godine.

Nositelj projekta bila je Zadarska županija, a **partneri u projektu** bili su: Bjelovarsko-bilogorska županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zadar i Regionalni ured Bjelovar, Udruga za pomoć osobama s mentalnim retardacijom Svjetlo iz Zadra, Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Bjelovar i **Agencija za razvoj Zadarske županije**. Cilj projekta REACH-out bio je doprinijeti integraciji na tržište rada osobama koje su nezaposlene duže od 5 godina kroz povećanje njihove zapošljivosti i osposobljavanje za pružanje pomoći osobama s intelektualnim teškoćama.

Projekt je bio usmjeren na dvije skupine:

- Nezaposlene osobe koje će se osposobiti za rad s osobama s intelektualnim teškoćama
- Osobe s intelektualnim teškoćama koje će povećati socijalnu uključenost, osposobiti se za radni angažman.

Slika 20: Druženje korisnika udruga za pomoć osobama s intelektualnim teškoćama iz Zadra i Bjelovara; priručnik za poslodavce

Izvor: <http://www.eu-workout.eu/>

Najvažnije projektne aktivnosti uključivale su edukaciju i praktično osposobljavanje nezaposlenih za zvanje radnog asistenta osobama s intelektualnim teškoćama te podizanje svijesti obitelji osoba s intelektualnim teškoćama o opasnostima od socijalne isključenosti.

Projektom REACH-out odabrano je 55 osoba (nezaposlenih dulje od pet godina) koje su se obučavale za radne asistente osobama s intelektualnim teškoćama. Važan dio projekta bilo je i podizanje svijesti građana o potrebi socijalne uključenosti osoba s intelektualnim teškoćama, s posebnim naglaskom na osvještavanje roditelja i poslodavca.

4.5.2 B.hive: Ujedinjene organizacije civilnog društva za razvoj ljudskih potencijala

Projekt B.hive: Ujedinjene organizacije civilnog društva za razvoj ljudskih potencijala se provodio od 23. listopada 2013. godine do 22. lipnja 2015. godine u sklopu programa dodjele bespovratnih sredstava „Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja“ iz IPA IV Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala. Nositelj projekta je „Eko-Zadar“, a **partneri su Agencija za razvoj Zadarske županije**, Grad Zadar, Zadarska županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje – područni ured Zadar te Centar za društveno-humanistička istraživanja. **Ukupna vrijednost projekta je 187.358,07 EUR**, od čega Europska unija financira 93,92% odnosno s 175.968,07 EUR. Glavni cilj projekta je osnažiti ulogu organizacija civilnog društva (OCD-a) u poticanju rasta zapošljavanja i razvoju ljudskih potencijala u Zadarskoj županiji. Glavni cilj projekta se ostvario kroz dva specifična cilja od kojih je prvi osnažiti kapacitete OCD-a u Zadarskoj županiji kroz osnivanje Saveza OCD-a, stručnog osposobljavanja zaposlenika Saveza OCD-a i edukacije članova OCD-a. Drugi specifični cilj projekta je promocija stjecanja novih znanja i vještina kroz volontiranje u svrhu povećanja konkurentnosti nezaposlenih na tržištu rada.

Slika 21: Završna konferencija projekta

U 2015. godini poduzete su sljedeće aktivnosti: pružene usluge novih zaposlenika Saveza OCD-a iz 4 područja knjigovodstvo, web dizajn, odnosi s javnošću i pisanje projektnih prijedloga; izrađen web portal „Volunteer Exchange“ / „Razmjena Volontera“ koja pruža mogućnost da na interaktivan način volonteri i OCD-i povežu; održane radionice o volontiranju u HZZ-u, organiziran sajam udruga i „Dan otvorenih vrata udruga“ te organizirana završna konferencija projekta.

4.6 Operativni program „Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013.“

4.6.1 Hear me out – Podizanje svijesti i stvaranje mogućnosti za zapošljavanje osoba s oštećenim sluhom

Projekt „Hear Me Out – podizanje svijesti i stvaranje mogućnosti za zapošljavanje osoba s oštećenim sluhom“ odabran je za sufinanciranje iz Europskog socijalnog fonda u sklopu Operativnog Programa „Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013.“. **Projekt je vrijedan ukupno 96.316,48 EUR-a, od čega je 80,43% odnosno**

77.467,34 EUR-a sufinancirano od strane Europske unije.

Navedeni projekt se provodi u suradnji četiri partnerske organizacije (Agencija za razvoj Zadarske županije, Zadarska županija, Zavod za javno zdravstvo Zadar i Udruga osoba oštećena sluha Zadar) i dvije organizacije suradnika projekta (Volonterski centar Zadar i Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni ured Zadar). **Nositelj projekta je Agencija za razvoj Zadarske županije.** Projekt je započeo s provedbom 11. ožujka 2015. godine. Ukupno trajanje provedbe projekta je 16 mjeseci, zaključno s 10. srpnja 2016. godine.

Opći cilj projekta je podići svijest javnosti i poslodavaca o pravima, problemima i potencijalima osoba s oštećenjem sluha. Specifični cilj projekta je osnažiti osobe sa oštećenjem sluha i njihove obitelji kako bi se potaknula njihova socijalna uključenost i zapošljivost.

Osnaživanjem ciljne skupine i osvještavanjem javnosti i poslodavaca ostvariti će se učinkoviti partnerski odnosi između partnera projekta, poboljšati usluge i kvaliteta života osoba s oštećenjem sluha, podignuti razina potpore osobama oštećena sluha i članovima njihovih obitelji s ciljem poticanja njihove socijalne uključenosti i psihološkog osnaživanja, i upoznati javnost i poslodavce sa odgovarajućim pristupom osobama oštećena sluha te njihovim potrebama i radnim sposobnostima.

Slika 22: Radionica znakovnog jezika za predstavnike javnih institucija, korisnici projekta

U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije provodila je slijedeće aktivnosti: upravljanja projektom timom (koordinacija i komunikacija s projektom partnerima; svakodnevno financijsko upravljanje projektom; priprema kvartalnih izvješća; priprema polugodišnjih izvješća; priprema financijskog i narativnog dijela završnog izvješća projekta; sudjelovanje na sastancima projektne tima i Nadzornog odbora projekta), i sudjelovanje u aktivnostima ispitivanja potreba ciljnih skupina, provedbe radionica, edukacija, i stvaranja grupe potpore, namijenjenih osobama oštećena sluha, članovima njihovih obitelji i poslodavcima.

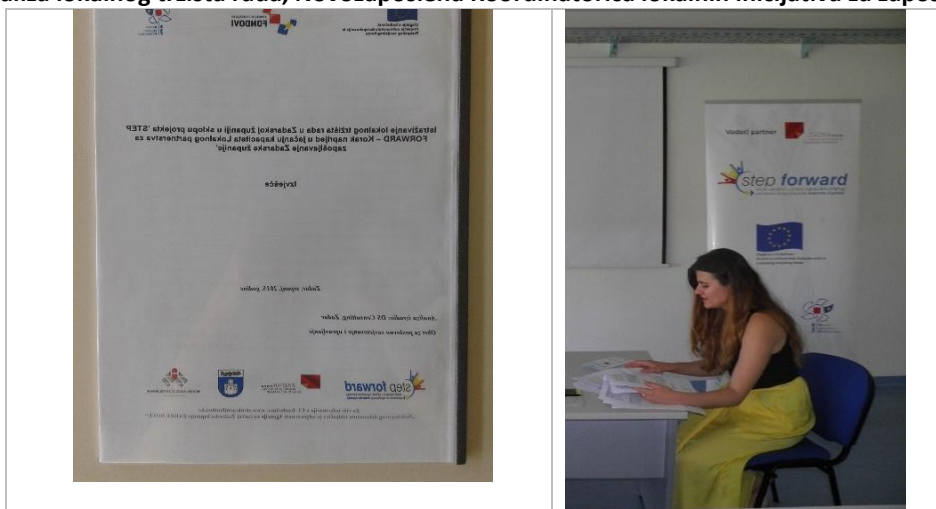
4.6.2 STEPFORWARD– Jačanje kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Zadarske županije

Provedba navedenog projekta započela je 10.12.2014., a trajat će do 9.8.2016. godine. **Nositelj projekta je Agencija za razvoj Zadarske županije, a partneri na projektu su Zadarska županija i Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni ured Zadar. Ukupna vrijednost projekta iznosi 327.125,41 kuna.** Projekt STEPFORWARD nastavak je projekta Kompetentni dionici – snažno partnerstvo financiranog sredstvima Europskog socijalnog fonda, a njegov opći cilj je doprinijeti rastu i održivosti zapošljavanja u Zadarskoj županiji jačanjem kapaciteta lokalnih dionika kroz partnerski okvir. Specifični cilj projekta je doprinijeti jačanju kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Zadarske županije kroz poboljšanje operativnosti i učinkovitosti njegova rada, provedbi i praćenju provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala Zadarske županije 2014.-2020. te upravljanju lokalnim inicijativama za poticanje zapošljavanja. U 2015. godini provedene su slijedeće aktivnosti u sklopu projekta:

- Održana Početna konferencija
- Osnivanje i uspostava **Centra za inicijative u zapošljavanju i razvoju ljudskih potencijala** – Centar je osnovan 29. lipnja 2015. godine i od kada djeluje kao poseban odsjek unutar Odjela za regionalni razvoj Agencije za razvoj Zadarske županije. U svojem djelovanju obavlja poslove Tajništva Partnerskog vijeća za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala Zadarske županije, te obavlja aktivnosti vezane uz poticanje, pripremanje, implementaciju, praćenje i evaluaciju projekata i drugih inicijativa s područja zapošljavanja i razvoja ljudskih potencijala, a koje ujedno proizlaze iz rada Partnerskog vijeća za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala Zadarske županije.
- Zaposlena **Koordinatorica lokalnih inicijativa za zapošljavanje** – Dana 1. lipnja 2015. godine službeno je zaposlena osoba koja će koordinirati radom novoosnovanog Centra.
- Provedena analiza lokalnog tržišta rada .
- Održan prvi set konzultativnih sastanaka radnih skupina za izradu Smjernica o pokretanju, implementaciji i praćenju projekata i inicijativa u području razvoja ljudskih potencijala i tržišta rada. U razdoblju od 2.10.2015 do 9.10.2015.godine održana su ukupno 4 sastanka radnih skupina za područje obrazovanja, zapošljavanja, socijalne uključenosti i civilnog društva u sklopu kojih su sudionici.
- Dana 20. studenog 2015. godine održana je edukativna radionica na temu „**Provedba i praćenje provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala**“ u sklopu provedbe projektne aktivnosti 4.2. Na radionici su prisustvovala 33 člana PVTR-a i ostalih ključnih sudionika na području tržišta rada i razvoja ljudskih potencijala.

Slika 23: Analiza lokalnog tržišta rada, Novozaposlena Koordinatorica lokalnih inicijativa za zapošljavanje

4.6.3 AgVenturers - motivacija i edukacija nezaposlenih mladih ljudi iz ruralnih područja u zaleđu Zadarske županije za samozapošljavanje u maslinarstvu i vinogradarstvu

Projekt „AgVenturers – motivacija i edukacija nezaposlenih mladih ljudi iz ruralnih područja u zaleđu Zadarske županije za samozapošljavanje u maslinarstvu i vinogradarstvu“ se provodi od 6. veljače 2015. godine u sklopu programa dodjele bespovratnih sredstava „Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja - faza II“ iz Europskog socijalnog fonda, Operativni program Razvoj ljudskih potencijala. Trajanje projekta je 18 mjeseci. **Ukupna vrijednost projekta je 151.575,90 EUR, od čega Europska unija financira 76,97% odnosno 116.667,97 EUR.** Nositelj projekta je Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Zadar, a **partneri na projektu su Agencija za razvoj Zadarske županije, Grad Benkovac, Srednja škola kneza Branimira Benkovac, Poljoprivredna zadruga „Maslina i vino,“ Polača, Hrvatska poljoprivredna komora, Pučko otvoreno učilište Zadar, Obrtnička komora Zadarske županije, Hrvatska gospodarska komora.** Opći cilj projekta je pridonijeti povećanju zapošljivosti i poboljšanju životnih uvjeta mladih iz ruralnih krajeva u zaleđu Zadarske županije kroz poticanje ekonomskih aktivnosti. Kroz osposobljavanje ciljne skupine (nezaposleni mladi ljudi do 29 godina starosti iz ruralnih područja u zaleđu Zadarske županije) za samozapošljavanje te vođenje vlastitog posla u području maslinarstva i vinogradarstva doprinijet će se smanjenju nezaposlenosti mladih koji će na taj način u budućnosti biti pokretači gospodarske aktivnosti i razvoja zaostalih ruralnih područja u zaleđu Zadarske županije.

U 2015. godini poduzete su sljedeće aktivnosti: Osnovan je projektni tim i održana početna konferencija; uspostavljena Poduzetnička učionica u Srednjoj školi kneza Branimira Benkovac; motivirane su nezaposlene mlade osobe da se uključe u poljoprivrednu proizvodnju (ukupno 50); razvijeni su obrazovni programi za vinogradarstvo i maslinarstvo te provedeni obrazovni programi za samozapošljavanje u vinogradarstvu i maslinarstvu. Također, izrađeni su promotivni materijali radi informiranja javnosti te podizanja svijesti o problemima zapošljavanja nezaposlenih mladih ljudi iz ruralnih područja u zaleđu Zadarske županije.

Slika 24: Terenska nastava polaznika

4.6.4 Competent Stakeholders – Kompetentni dionici: Snažno partnerstvo

Agencija za razvoj Zadarske županije u partnerstvu sa Zadarskom županijom i Hrvatskim zavodom za zapošljavanje – Područnim uredom Zadar provodila je **projekt Kompetentni dionici – snažno partnerstvo**. Projekt je bio prijavljen i odobren na natječaju Lokalne inicijative za zapošljavanje – faza I. u sklopu Europskog socijalnog fonda te je 01. listopada 2013. godine počela

provedba ovog projekta. Ukupno trajanje projekta je 20 mjeseci, a **ukupna vrijednost projekta iznosi 325.100,91 kuna**.

Cilj projekta je bio osnažiti članove Partnerskog vijeća za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala Zadarske županije za pripremu i razumijevanje analitičkih podloga kako bi mogli utjecati na politike obrazovanja i zapošljavanja na regionalnom nivou u cilju usklađivanja i povezivanja sustava ponude i potražnje na regionalnom tržištu rada. Opći cilj projekta bio je doprinijeti rastu i održivosti zapošljavanja i razvoja ljudskog kapitala u Zadarskoj županiji kroz jačanje kapaciteta lokalnih dionika (lokalnog partnerstva za zapošljavanje) koristeći partnerski okvir.

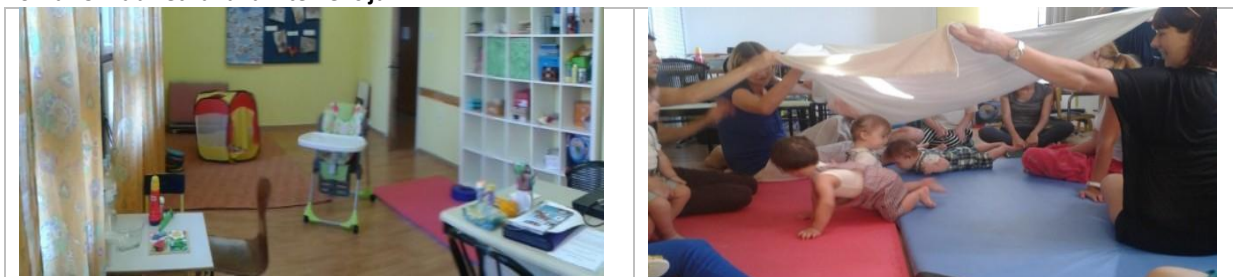
Najvažnije projektne aktivnosti uključivale su izradu analize lokalnog tržišta rada s aspekta ključnih kompetencija u dominantnim i razvojnim djelatnostima; formulaciju preporuka u smjeru harmonizacije regionalnog obrazovnog sustava i potreba tržišta rada; provedbu stručnih osposobljavanja članova partnerstva; promociju rada partnerstva te poticanje umrežavanja svih ključnih dionika na regionalnom tržištu rada. Sve ove aktivnosti doprinijele su, u konačnici, izradi nove Strategije razvoja ljudskih potencijala Zadarske županije za razdoblje 2014. - 2020. godine koja je, objedinivši rezultate svih najvažnijih aktivnosti ovog projekta, stvorila jasne i ostvarive smjernice za razvoj ljudskih potencijala Zadarske županije za sljedećih sedam godina. Strategija je i službeno usvojena 10. srpnja 2015. godine od strane Županijske skupštine.

4.7 IPA komponenta I– Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za osiguravanje djelotvorne provedbe standarda EU u ostvarenju ljudskih prava

4.7.1 Foster Children Rights –Promicanje prava male djece s teškoćama u razvoju i njihovih obitelji

Agencija za razvoj Zadarske županije, **kao partner na projektu**, započela je s provedbom projekta FOSTER CHILDREN RIGHTS – Promicanje prava male djece s teškoćama u razvoju i njihovih obitelji dana 1. studenog 2015. godine. Predviđeno trajanje projekta je 18 mjeseci odnosno do 1. svibnja 2017. godine.

Slika 25: Kabinet za ranu intervenciju

Uz Agenciju za razvoj Zadarske županije kao partnera, te nositelja projekta Udruga Društvo Naša djeca Zadar, ostali partneri na projektu su Zadarska županija, Grad Zadar, Caritas Zadarske nadbiskupije, Udruga odgajatelja Maraške Zadar, Volonterski centar Zadar.

Projekt je sufinanciran od strane programa IPA 2012 s 95% te Grada Zadra i Zadarske županije s ostalih 5%. **Ukupna vrijednost projekta je 130.186,90 EUR-a.**

Glavni cilj projekta je osigurati učinkovitu provedbu standarda EU u provedbi prava male djece s teškoćama u razvoju i njihovih obitelji u Zadarskoj županiji.

Specifični ciljevi projekta nastoje osigurati da organizacije civilnog društva i jedinice lokalne i regionalne samouprave budu ravnopravni partneri u osiguravanju dosljedne provedbe prava male djece s teškoćama u razvoju te kroz jačanje suradnje između organizacija civilnog društva, stručnjaka koji rade s malom djecom s teškoćama u razvoju i lokalne i regionalne samouprave kako bi se naglasila potreba za pravilnim tretmanom male djece s teškoćama u razvoju i članova njihovih obitelji te za podizanje svijesti o ovoj temi na regionalnom nivou. Ciljana skupina su mala djeca s teškoćama u razvoju i njihove obitelji, osiguravatelji lokalnih zdravstvenih i socijalnih usluga, stručnjaci koji rade s malom djecom, organizacije civilnog društva koje se bave djecom.

Aktivnosti na projektu: uspostava projektnog tima, uspostava koordinacijskog tijela, izrada smjernica za implementaciju prava djece s poteškoćama, informiranje obitelji djece s poteškoćama u razvoju o njihovim pravima, kreiranje baze podataka za potrebe rane intervencije, uspostava udruge rane intervencije, radionice za pedijatre, roditelje i stručnjake koji rade s djecom, podizanje svijesti javnosti o pravima djece s poteškoćama i opremanje kabineta rane intervencije.

Od aktivnosti u 2015. godini uspostavio se projektni tim te odradila javna nabava za informatičku i uredsku opremu, te usluge izrade smjernica za koordinacijsko tijelo. Uloga koordinacijskog tijela je prikupiti relevantne informacije za djecu s poteškoćama u razvoju i koordinirati rad svih dionika za pomoć djeci s poteškoćama u razvoju i njihovih obitelji.

4.8 Europa za građane

4.8.1 ENPCOM –Europska mreža s ciljem jačanja uključivanja europskih građana u borbi protiv klimatskih promjena

Projekt ENPCOM-Europska mreža s ciljem jačanja uključivanja europskih građana u borbi protiv klimatskih promjena- ENPCOM okupljao je mrežu jedinica lokalne samouprave, građana, industrijskih organizacija i udruženja s ciljem jačanja uključivanja europskih građana u borbi protiv klimatskih promjena usporedbom različitih lokalnih iskustava i razvojem metoda za poboljšanje individualne i kolektivne prakse. Projekt je financiran iz programa Europa za građane, a koordinator projekta, uz potporu udruženja Focus Europe, je Lega delle Autonomie Locali (mreža talijanskih lokalnih uprava koja se sastoji od gradova, provincija i regija) iz Italije. U projektu ukupno sudjeluje 29 partnera iz Italije, Španjolske, Hrvatske, Švedske, Danske, Albanije i Bugarske. **Ukupna vrijednost projekta iznosi 767.700,00 kuna.** Vrijednost projekta **na području Zadarske županije iznosi 153.540,00 kuna.** Provedba projekta je započela 27. 01. 2014., a završena je 29.03. 2015. godine.

Opći i prioritetni ciljevi projekta su:

- Pružiti građanima priliku za interakciju i sudjelovanje u stvaranju demokratske Europe, čime se razvija građanstvo Europske unije
- Razvijanje tematske i dugoročne suradnje između gradova
- Podizanje svijesti, razmatranje i rasprava o značaju i implikacijama europskih politika na svakodnevni život građana
- Promoviranje sudjelovanja i uključivanja građana u pitanjima koja predstavljaju političke prioritete Europske unije
- Omogućiti građanima da dalje utječu i sudjeluju u razvoju održivog i inkluzivnog gospodarstva
- Prezentiranje rezultata odgovarajućim donositeljima odluka i razmjena mišljenja s njima o tekućim europskim politikama i njihovom utjecaju na lokalne situacije kao i o lokalnim pitanjima s europskom dimenzijom

Slika 26: Sastanak projektnih partnera u Bruxellesu

4.8.2 EU-FIN-EU-FIN – Europska ribarska mreža

Cilj projekta EU-FIN –Europska ribarska mreža financiranog iz programa Europa za građane unutar prioritetne osi 2 “Demokratski angažman i građanska participacija - Mjera mreže gradova” jest razviti percepciju građana o Zajedničkoj ribarskoj politici i poticati njihovo sudjelovanje u procesu donošenja odluka vezani uz sektor ribarstva.

Vrijednost navedenog projekt kojemu je u fokusu održivo ribarstvo jest 690.930,00 kuna. Vrijednost projekta na području Zadarske županije iznosi 153.540,00 kuna. Projekt okuplja 19 partnera iz Italije, Grčke, Hrvatske, Srbije, Makedonije, Cipra, Albanije, Portugala, Španjolske, Crne Gore. Vodeći partner je The Istituto Zooprofilattico Sperimentale della Sicilia “A. Mirri”. **Provedba projekta je započela u 10. mjesecu 2014. godine. 28. listopada 2015. godine održana je završna konferencija projekta u talijanskom gradu Sirakuza.**

5. Pripremljeni i prijavljeni projekti

U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije je pripremala projekte u kojima je sama nositelj ili partner te je ***svoje kapacitete i djelovanje preusmjerila na potrebe svojih osnivača kako bi se što više osnažio kapacitet korištenja sredstava iz fondova EU.*** Agencija za razvoj Zadarske županije je provodila aktivnosti koje doprinose većoj informiranosti i osposobljenosti svih zaposlenika naših osnivača kao i zaposlenika ustanova i trgovačkih društava kojima su Zadarska županija i Grad Zadar osnivači ili vlasnici.

Prilikom pripremanja projekata na natječaj u 2015. godini, Agencija za razvoj Zadarske županije obavljala je slijedeće podaktivnosti:

- Analiziranje natječajne dokumentacije i provjera prihvatljivosti prijavitelja, aktivnosti i troškova
- Provedba ključnih analiza koje su preduvjet za pripremu projekta (SWOT, PEST, analiza dionika, analiza problema i problemsko stablo, analiza strateškog i zakonodavnog okvira)
- Formuliranje projektnih ciljeva, rezultata i aktivnosti te izrada Gantograma aktivnosti
- Određivanje ključnih aspekata održivosti projekta i doprinosa horizontalnim pitanjima kao što su jednake mogućnosti, zaštita okoliša i sl.
- Identificiranje svih projektnih troškova, priprema tablice proračuna, određivanje udjela u financiranju i novčanog toka projekta
- Priprema projektne dokumentaciju u administrativnom smislu.

U nastavku navodimo projekte koje je **pripremala Agencija za razvoj Zadarske županije te prijavila u 2015. godini.** Njihovo ocjenjivanje se očekuje u 2016. godini. Provedba projekata koji budu pozitivno ocijenjeni započeti će u 2016. godini. **U 2015. godini je pozitivno ocijenjen projekt Otoci, čija provedba počinje u 2016. godini. Također, pozitivno je ocijenjen i projekt tvrtke Vodovod d.o.o. Zadar - Izgradnja dijelova sustava javne vodoopskrbe na području aglomeracije Zadar, Agencija za razvoj Zadarske županije je pružala stručnu podršku u pisanju ovog projektnog prijedloga.**

5.1 Program pripreme i provedbe razvojnih projekata prihvatljivih za financiranje iz fondova Europske unije, - PROJEKT OTOCI

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije je u srpnju 2015. godine objavila Javni poziv za sudjelovanje u provedbi projekta „*Priprema temelja za korištenje sredstava iz fondova Europske unije: „Stvaranje baze projektnih ideja na području otoka Republike Hrvatske“*“, skraćenog naziva *Projekt Otoci*. **Agencija za razvoj Zadarske županije je prijavom na natječaj iskazala interes za sudjelovanje u projektu te je ista krajem rujna ocijenjena uspješnom. Provedba Projekta Otoci predviđena je tijekom 2016. i 2017. godine,** a ukupno trajanje projekta je 24 mjeseca. Ukupna alokacija predviđena za područje Zadarske županije je 1.870.000,00 kuna uvećana za PDV. **Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije u Projektu Otoci je koordinator projekta za područje Zadarske županije.**

Cilj Projekta Otoci je učinkovito korištenje sredstava iz fondova Europske unije na otocima podizanjem kapaciteta svih uključenih i zainteresiranih strana. Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije u Projektu Otoci je formiranje multidisciplinarnog projektnog tima te nadzor i koordiniranje svim aktivnostima projekta za područje Zadarske i Ličko-senjske županije.

Planirane projektne aktivnosti su:

- Izrada strateških smjernica za Zadarsku i Ličko-senjsku županiju

- Pregled postojeće dostupne dokumentacije na razini projekta s ciljem pregleda već prikupljenih projektnih ideja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini
- Održavanje informativnih radionica s ciljem edukacije i informiranja o mogućnostima financiranja projekata iz fondova EU
- Organiziranje projektnih radionica, tzv. "projektnih klinika" s ciljem razvoja novih projektnih ideja
- Organiziranje individualnih radionica s ciljem obavljanja konzultacija na terenu s nositeljima projektnih ideja
- Izrada kataloga projektnih ideja za Zadarsku i Ličko-senjsku županiju
- Razrada idejnih rješenja za odabrane projektne ideje s regionalnim (2 ideje) te za projektne ideje s lokalnim učinkom (11 ideja)
- Izrada Studije predizvodljivosti za odabrane projektne ideje (izrada ukupno 13 studija)
- Razrada najkvalitetnijih lokalnih projektnih ideja (izrađena 2 idejna i glavna projekta za odabrane ideje).

5.2 Operativni program Zaštita okoliša 2007. - 2013. "Izgradnja dijelova sustava javne vodoopskrbe na području aglomeracije Zadar"

U studenom 2015. godine Tvrtki Vodovod d.o.o. Zadar odobrena su sredstva u okviru Javnog poziva EN.2.1.16. „Financiranje provedbe investicijskih projekata koji se odnose na manje dijelove sustava javne vodoopskrbe/odvodnje, za projekt izgradnje dijelova sustava javne vodoopskrbe na području aglomeracije Zadar. Agencija za razvoj Zadarske županije je pružila stručnu podršku u pripremi i pisanju projektnog prijedloga.

Projektne aktivnosti uključuju: 1. Izgradnju vodovodne mreže naselja Gorica; 2. Izgradnju glavnog razvodnog sustava nizvodno od Zemunika Gornjeg – 5. Faza – dovodni cjevovodi za Raštane Gornje s ogrankom i hidrostanicom (za naselja Raštane Gornje i zaseoci Mikulići, Viterinci, Karamarci i Zrilići) te 3. Izgradnja vodovodne mreže novog naselja Paljuv. Lokacija provedbe projekta su općine Sukošan, Novigrad i Sv. Filip i Jakov koje su ujedno i projektni partneri.

Ukupni proračun projekta je 12.143.603,65 kn, od čega je odobrena potpora u iznosu od 90%, što se financira EU sredstvima iz Kohezijskog fonda te nacionalnim sredstvima Hrvatskih voda. Provedba projekta završiti će u prosincu 2016. godine. Svrha planiranih projekata je širenje i razvoj vodovodnog sustava, veća priključenost stanovništva na isti, bolja kvaliteta vode za piće, odnosno kvaliteta života te razvoj gospodarstva na tom području, posebice ruralnog turizma. Provedbom projekta izgradit će se 17,48 km nove vodovodne mreže te će 1.311 stanovnika Zadarske županije biti priključeno na novu javnu vodoopskrbnu mrežu.

5.3 Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. - 2020. Mjera 07 "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima"

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju objavila je u Narodnim novinama 25/15, od 06. ožujka 2015. godine, Natječaj za provedbu podmjere 7.1. "Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti" – provedba operacije 7.1.1.

"Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave".

Prihvatljivi korisnici su općine i gradovi s najviše 10.000 stanovnika, a prihvatljiva ulaganja su: a) izrada ili izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine ili grada, b) izrada ili izmjena i dopuna Strateškog razvojnog programa općine ili grada, c) izrada ili izmjena i dopuna Strateških

planova razvoja pojedinih gospodarskih sektora na području općine/grada koji je korisnik. U okviru ovog natječaja Agencija za razvoj Zadarske županije sudjelovala je u prikupljanju potrebne dokumentacije i pripremi projektnih prijava za sljedeće projekte:

Tablica 1: Mjera 07 "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima"

R.br.	Naziv projekta	Opis projekta	Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije	Vrijednost projekta – ZŽ
1.	Izrada Strateškog razvojnog programa Općine Zemunik Donji	Opći cilj projekta je izrada temeljnog strateškog okvira za razvoj Općine Zemunik Donji.	Partner	50.000,00 KN
2.	Izrada Strateškog razvojnog programa Općine Polača	Opći cilj projekta je izrada temeljnog strateškog okvira za razvoj Općine Zemunik Donji.	Partner	50.000,00 KN

5.4 Interreg MED 2014. – 2020.

Agencija za razvoj Zadarske županije je pripremala slijedeće projekte koji su prijavljeni na program Interreg MED 2014. – 2020. Projekti su prijavljeni 03. studenog 2015. godine. Agencija za razvoj Zadarske županije je partner ili suradnik u projektima. Provedba pozitivno ocijenjenih projekata započeti će u 2016. godini.

Tablica 2: Interreg MED 2014.-2020.

R.br.	Naziv projekta	Opis projekta	Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije	Vrijednost projekta – Zadarska županija (€)
1.	Applying and Testing Tourism Integrated management in Coastal Areas - ATTICA	Cilj projekta je razviti integriran pristup za održivo upravljanje turizmom u obalnim područjima. Specifični ciljevi su: - proučiti i procijeniti ključne turističke izazove kako bi se utvrdilo koja su područja prioritetna za djelovanje, i koje aktivnosti prioritetne za provedbu: - izraditi strategije i akcijske planove za svako od područja provedbe, - razraditi ATTICA model integriranog upravljanja turizmom kao glavni alat za planiranje prenosivosti rezultata projekta. Agencija za razvoj Zadarske županije je odgovorna za razvoj strategija i akcijskih planova.	Partner u projektu	210.000,00
2.	Smart services and tools to enhance the governance of the private sector – egov_INNO	Projekt se bavi primjenom e-vladinih aplikacija u svrhu jačanja uloge regionalne samouprave u podršci i upravljanju privatnim sektorom. Cilj projekta je provedba studije o trenutnom stanju, i razmjena iskustava o uspješnim e-vladinim aplikacijama za interakciju između vlade i poslovnih subjekata (G2B e-government applications). Provedba je planirana na sljedećim osima:	Partner u projektu	248.500,00

		usluge za podršku određenom sektoru, e-usluge za ubrzanje procesa pokretanja poslovanja, e-alati za praćenje plaćanja regionalne samouprave za poduzetništvo (vezanih uz EU fondove), informacijske usluge za poduzeća, alati za društveno umrežavanje, i aplikacije poslovne inteligencije.		
3.	Responsible and Sustainable Tourism in Coastal Destinations: A Strategic Framework Supporting Responsible – Sustainable Coastal and Maritime Tourism – ReST CoDe	Projekt je usmjeren na promociju i podršku racionalne valorizacije prirodne i kulturne baštine u obalnim područjima, i to kroz razvoj održivih poslovnih aktivnosti u sektorima koji se direktno odnose na upravljanje okolišnom, kulturnom i povijesnom imovinom. Opći cilj projekta je izrada i primjena integriranog okvira koji podržava racionalno planiranje i učinkovitu provedbu strategija usmjerenih na razvoj "održivog, okolišno i kulturološki održivog" turističkog modela. Kroz projekt će se izraditi metodologija za racionalno strateško planiranje i teritorijalni klaster za odgovoran i održiv turizam, i integrirani sustav podrške za provedbu održivih i odgovornih turističkih aktivnosti, usmjeren i na dobavljače i korisnike.	Partner u projektu	170.000,00
4.	PRomoting social INnovation through Social Enterprises support in MED regions - PRISE	Cilj projekta PRISE je poboljšanje i poticanje kapaciteta socijalnih inovacija javnih i privatnih dionika kroz razvoj transnacionalnog klastera društvenih poduzeća, temeljenih na pristupu četverostruke spirale (the quadruple helix approach). PRISE podržava društveno orijentirane poslovne subjekte s osnovnim ciljem da se postigne društveni utjecaj i jačanje njihove veze s društvenim istraživanjima, tijelima javne uprave, civilnog društva i neprofitnih subjekata, kako bi se zadovoljile ključne socijalne potrebe i razvila nova rješenja za učinkovite socijalne inovacije.	Partner u projektu	177.633,00
5.	Mobility for nearly-zero CO2 in Mediterranean Tourism destinations - MOBILITAS	Projekt se bavi pitanjima gradske mobilnosti u cilju ostvarenja nulte stope CO2 u turističkim destinacijama Mediterana. Područja obuhvaćena projektom karakterizira intenzivan turizam s pritiscima na transportnu infrastrukturu. Kroz projekt će se provesti istraživanje o trenutnom stanju, izraditi Održivi plan urbane mobilnosti, i provesti aktivnosti pilot demonstracija.	Partner u projektu	221.875,00
6.	Empowerment of coworking communities and building of inovative clusters in cultural and creative industries - CONeCT	Opći cilj projekta je osnažiti postojeće inovativne mreže u sektoru kulturnih i kreativnih industrija, i olakšati osnivanje prekograničnih mreža za povećanje međunarodne aktivnosti kreativnih djelatnika. Projekt će se usredotočiti na povećanje transnacionalnog djelovanja postojećih mreža / coworking centara kroz organizaciju međunarodnih obrazovnih	Partner u projektu	235.650,50

		tečajeva, međunarodnog poslovnog boot kampa i međunarodnog festivala kulturnih i kreativnih industrija.		
7.	Energy Efficiency in Public Buildings of Mediterranean Regions - SIMPLE	Glavni cilj projekta je značajno povećanje energetske učinkovitosti javnih zgrada kako bi ostvarili demonstrativni efekt, i potaknuli imitatorske procese u drugim područjima djelovanja državne uprave i privatnog sektora. Specifični ciljevi projekta: Najmanje 3 javne zgrade po svakom području značajno povećale svoju energetske učinkovitost, i postale primjer za proučavanje i mjerilo za ostale građevine sličnih karakteristika. Poboljšanje kulture i praksi ključnih zaposlenika javne uprave unutar sektora energetske učinkovitosti. Osvještavanje građana pozitivnim energetske i financijskim učincima provedbe mjera u spomenutim javnim zgradama.	Partner u projektu	257.182,00
8.	Small Island sustainable Blue EnerGy - IceBERG	Cilj projekta IceBERG je procjena primjene i perspektive plave energije na četiri različita otočna pilot područja Mediteranskih voda. Projekt je planiran u cilju promicanja smanjenja troškova električne energije i zagađenja okoliša kroz primjenu održivih rješenja. Glavni ciljevi projekta odnose se na sljedeće: 1) identifikaciju i procjenu plavog energetskeg potencijala i raspoloživosti u odabranim otočnim područjima Mediterana, i 2) identifikaciju i mapiranje tehničkih, društvenih, ekonomskih i ekoloških posebnosti svakog položaja kako bi se izgradili i predložili scenariji za različita rješenja energetskeg miksa	Partner u projektu	74.900,00
9.	Low Carbon Transport in Cruise Destination Cities - LOCATIONS	Partneri projekta usmjeravati će lokalno vijeće kružnih destinacija u postupku izrade planova prijevoza i mobilnosti s niskim udjelom ugljika. Projekt će se provoditi u dvije faze. U prvoj fazi će se provesti implementacija i testiranje metodologije koja bi trebala pružiti pomoć u rješavanju specifičnih poteškoća kružnih destinacija, a u drugoj fazi metodologija će se kapitalizirati i proširiti na način da dostavi najšire moguće koristi za kružne destinacije unutar područja Mediterana.	Suradnik u projektu	/
10.	Social Innovation Research On Coworking Clusters - SIROCCO	Cilj projekta je razvoj veza i sinergija između poduzeća, istraživačkih i razvojnih centara, institucija visokog obrazovanja i civilnog društva, koristeći pritom pristup četverostrukog heliksa, i uvrštavajući pritom coworking prostor i mikro tvornice. Između ostalog, očekivano je kako će projekt doprinijeti poticanju investicija u inovativno poduzetništvo.	Suradnik u projektu	/

11.	Sustainable entrepreneurship using RES in eco business/industrial parks - RESinBP	Opći cilj projekta je promicanje provedbe inovativnih zelenih energetskih rješenja koja iskorištavaju lokalne obnovljive izvore energije u poslovanju u poslovnim parkovima i mrežama u području Mediterana. Glavni rezultat projekta je povećanje poslovne održivosti kroz povećanje korištenja obnovljivih lokalnih izvora energije, koji će smanjiti nivelirane troškove energije i na ovaj način podržati poslovnu konkurentnost i rast u područjima Mediterana.	Suradnik u projektu	/
-----	--	--	---------------------	---

5.5 Interreg IVC

Agencija za razvoj Zadarske županije pripremala je slijedeće projekte koji su prijavljeni na program Interreg IVC. Projekti su prijavljeni 31. srpnja 2015. godine. Agencija za razvoj Zadarske županije je partner u projektima. Pozitivno ocijenjeni projekti provoditi će se u 2016. godini.

Tablica 3: Interreg IVC

R.br.	Naziv projekta	Opis projekta	Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije	Vrijednost projekta - ZŽ(€)
1.	Reborn	Izrada akcijskih planova za konkretnu primjenu OP konkurentnost i kohezija na terenu; Tema: podrška poduzetnicima u teškoćama	Partner u projektu	200.000,00
2.	Charter	Izrada akcijskih planova za konkretnu primjenu OP konkurentnost i kohezija na terenu; Tema: valorizacija kulturne baštine u svrhu turizma	Partner u projektu	200.000,00

5.6 Interreg - CENTRAL EUROPE PROGRAMME

Agencija za razvoj Zadarske županije je partner na projektu Urban Green Belts koji je prijavljen na program Interreg – CENTRAL EUROPE PROGRAMME. Agencija za razvoj Zadarske županije pripremala je projekt sa strane Zadarske županije. Ukoliko projekt bude pozitivno ocijenjen provedba će započeti u 2016. godini.

Tablica 4: Interreg – CENTRAL EUROPE PROGRAMME

R.br.	Naziv projekta	Opis projekta	Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije	Vrijednost projekta - ZŽ (€)
1.	Urban Green Belts	Projektom će se razviti inovativne metode i alati koji će doprinijeti pametnom gospodarenju zelenih površina na području partnerskih gradova.	Partner na projektu	140.993,55

5.7 Fond za razvoj turizma u 2015. godini

Ministarstvo turizma je u 2015. otvorilo natječaj „Fond za razvoj turizma u 2015. godini“, s ciljem unapređenja turističke kvalitete i turističkog proizvoda, razvoja turističke infrastrukture i očuvanje turističke resursne osnove u svrhu jačanja konkurentnosti turizma. Ministarstvo turizma financira izradu projektne dokumentacije kao i investicije, odnosno izgradnju, uređenje i obnovu javne infrastrukture i radove na turističkoj infrastrukturi.

Agencija za razvoj Zadarske županije je kao partner pripremala Projekt "Uređenje obalnog pojasa Diklo" te će sudjelovati u provedbi ukoliko projekt bude pozitivno ocijenjen.

Tablica 5: Fond za razvoj turizma

R.br.	Naziv projekta	Opis projekta	Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije	Vrijednost projekta (kn)
1.	Uređenje obalnog pojasa Diklo	Projektom uređenja obalnog pojasa Diklo želi se unaprijediti postojeću javnu turističku infrastrukturu izgradnjom sportsko-rekreacijske infrastrukture i uređenjem višenamjenskog prostora za manifestacije na otvorenom. Na natječaju je tražena izrada projektne dokumentacije.	Agencija za razvoj Zadarske županije je pripremala projekt i sudjelovat će u provedbi kao partner na projektu.	1.210.500,00

5.8 Priprema i provedba integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine

06. studenog 2015. godine otvoren je natječaj "Priprema i provedba integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine". Natječaj je otvoren do 30. lipnja 2020. godine. Agencija za razvoj Zadarske županije je u studenom započela pripremu projekta Rekonstrukcije Providurove palače i Bedema Zadarskih pobuna koji će biti prijavljen na spomenuti natječaj.

Tablica 6: Priprema i provedba integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine

R.br.	Naziv projekta	Opis projekta	Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije	Vrijednost projekta (EUR)
1.	Providurova palača i Bedemi zadarskih pobuna	U okviru projekta rekonstruirati će se i opremiti Providurova palača te izvršiti obnova Bedema zadarskih pobuna. Realizacijom ovog projekta povećala bi se razina prepoznatljivosti Zadra i Zadarske županije kao kulturno-turističke destinacije kroz uređenje i turističku valorizaciju kulturno-povijesne baštine u staroj jezgri grada čime bi se doprinijelo	Djelatnici Agencije za razvoj Zadarske županije aktivno sudjelovali u razradi projekta i pripremi projektne	8.000.000,00

		povećanju broja dolazaka posjetitelja. Projektom bi se postiglo veće uključivanje kulturnog sektora u turistički proizvod grada što bi dovelo do produljenja sezone, veće turističke potrošnje, produljenja boravka gostiju te u konačnici rezultiralo povećanom konkurentnošću turističke ponude destinacije.	dokumentacij e. Agencija za razvoj Zadarske županije je partner na projektu.	
--	--	--	---	--

6 Strateško i razvojno planiranje

Jedna od bitnih aktivnosti Agencije za razvoj Zadarske županije jest izrada operativnih i strateških programa. U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije je nastavila izradu Programa ukupnog razvoja općine Pašman.

6.1 Izrada programa ukupnog razvoja općine Pašman

Program ukupnog razvoja (PUR) je temeljni strateški dokument razvoja lokalne zajednice, formiran u svrhu planiranja, provedbe, kontrole i ocjenjivanja ukupnog razvitka u periodu od pet godina. Ovim dokumentima trebao bi se postaviti temeljni okvir budućeg razvoja navedenih općina. PUR služi kao vodič i okvir lokalnoj samoupravi u procesu razvoja. Osim toga, potencijalnim investitorima daje uvid u strategiju razvoja zajednice u koju žele ulagati, dok je za donatore osnovni dokument na temelju kojega odlučuju o raspodjeli bespovratnih sredstava. Njegova svrha je:

- sveobuhvatni održivi razvoj zajednice
- optimalno korištenje resursa
- postizanje zadanih ciljeva razvoja
- zadovoljstvo stanovnika zajednice.

U 2015. godini Agencija za razvoj Zadarske županije nastavila je aktivnosti vezane za izradu PUR-a općine Pašman. Uloga Agencije za razvoj Zadarske županije u izradi PUR-a je pružanje tehničke podrške, savjetovanja i organizacije provedbe PUR-a. Agencija za razvoj Zadarske županije je zadužena za organizaciju i vođenje potrebnih sastanaka radne grupe i lokalnih partnera, te za finalnu izradu i prezentaciju PUR-a.

Neposredni učinci izrade:

- Oformljena radna grupa za izradu Programa i održani radni sastanci sa zainteresiranim dionicima. Na temelju rasprave definirana vizija, ciljevi i mjere razvoja.
- Definiranje odgovornosti za provođenje mjere, vremenskog okvira i financijskih sredstava
- Oblikovanje operativnog programa
- Definiranje mehanizma provedbe.

7 Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva

7.1. Podrška malom i srednjem poduzetništvu u prijavi projekata na nacionalne i EU fondove

Razvoj gospodarstva te malog i srednjeg poduzetništva na području Zadarske županije predstavlja jednu od ključnih aktivnosti Agencije za razvoj Zadarske županije. Kao i proteklih godina, tijekom 2015. godine zaposlenici Agencije za razvoj Zadarske županije pružali su usluge savjetovanja i pomoći te podršku u izradi projekata malom i srednjem poduzetništvu u postupku prijave na nacionalne i EU fondove. Potencijalni prijavitelji su pravovremeno i kvalitetno informirani o postojećim mogućnostima financiranja i na koji natječaj/program se mogu prijaviti. Pružanje informacija se odvijalo putem e-pošte, individualnih sastanaka te prezentacija.

Od nacionalnih programa Agencija za razvoj Zadarske županije je pružala podršku u informiranju poduzetnika i mentoriranju prilikom prijave na natječeaje u okviru Poduzetničkog impulsa 2015. kojeg je provodilo Ministarstvo poduzetništva i obrta, točnije na natječeaje „Jačanje konkurentnosti prerađivačke industrije“ i „Jačanje konkurentnosti uslužnih djelatnosti“. U razdoblju od veljače do kolovoza 2015. godine zaposlenici Agencije za razvoj Zadarske županije **održali su oko 120 individualnih sastanaka s malim i srednjim poduzetnicima, te sudjelovali u mentoriranju u procesu izrade 8 prijava na predmetne natječeaje. Potpora je odobrena jednom poduzetniku s područja Zadarske županije, u visini od 88.420,43 kn u okviru natječaja „Jačanje konkurentnosti uslužnih djelatnosti“.** Također, pružale su se savjetodavne usluge i za ostale natječeaje iz nacionalnih izvora, poput Operativnog programa regionalnih potpora za ulaganje u opremu kojeg provodi Ministarstvo gospodarstva te Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja (NN 102/15).

Od EU programa, Agencija za razvoj Zadarske županije pružala je podršku u informiranju poduzetnika o natječajima u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj, kao što su: Ulaganje u proizvodnu tehnologiju MSP; Izgradnja proizvodnih kapaciteta MSP i ulaganje u opremu; Podrška razvoju MSP u turizmu povećanjem kvalitete i dodatne ponude hotela te Poboljšanje konkurentnosti i učinkovitosti MSP u područjima s razvojnim posebnostima kroz informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT). Također, pružane su informacije o mogućnostima financiranja malih i srednjih poduzetnika u okviru Programa ruralnog razvoja 2014.-2020., točnije mjere 6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja.

Osim savjetodavne podrške u pogledu informiranja poduzetnika o dostupnim nacionalnim i EU izvorima financiranja Agencija za razvoj Zadarske županije je kontinuirano tijekom 2015. godine pružala podršku svim poduzetnicima, kako onima u početku poslovanja (poduzetnici početnici) ili razvoja poslovanja (poduzetnici u rastu) vezano uz osnivačke aktivnosti, ostale izvore financiranja (kreditni, jamstva, porezne olakšice i sl.) te povezivanje s drugim poduzetnicima radi zajedničkog nastupa na tržištu.

7.2. Podrška u provođenju kreditno-jamstvenih shema

Tijekom 2015. godine kontinuirano su se zaprimali zahtjevi za kreditnu liniju "Gradski projekt razvoja malog i srednjeg poduzetništva". **Zaprimljena su i odobrena 3 kredita, u vrijednosti 1. 235.000 kn, 2. 57.500 kn te 3. 500.000 kn.** Aktivnosti koje je Agencija za razvoj Zadarske županije poduzimala u okviru kreditne linije su: savjetovanje potencijalnih podnositelja, zaprimanje kreditnih zahtjeva, pomoć pri popunjavanju zahtjeva i pisanju poslovnog plana te suradnja s bankama kroz praćenje iskorištenja kreditnog potencijala.

Također, Agencija za razvoj Zadarske županije je tijekom 2015. godine u suradnji s Ministarstvom gospodarstva provodila „Jamstveni fond za prerađivačku industriju i inovacije u prerađivačkoj industriji“ za 2013. i 2014. godinu. Aktivnosti koje je Agencija za razvoj Zadarske županije poduzimala u okviru jamstvene sheme su: savjetovanje potencijalnih podnositelja, zaprimanje i obrada pristiglih zahtjeva za jamstvo, pripremanje sjednice Povjerenstva, izrada dokumentacije za potrebe Povjerenstva za nadzor i kontrolu postupaka izdavanja i realizacije jamstva. **U 2015. godini odobreno je jedno jamstvo u okviru „Jamstvenog fonda za prerađivačku industriju i inovacije u prerađivačkoj industriji za 2014. godinu“ u vrijednosti 450.000 kn.** Izdano jamstvo pokriva 75% traženog kredita koji iznosi 600.00 kn odobrenog od strane OTP Banka Hrvatska d.d.

Tijekom 2015. godine pruženo je i savjetovanje o mogućnostima kreditnih linija Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR), HAMAG BOCRO-a, Ministarstva poduzetništva i obrta te drugih potpornih institucija. Ujedno, intenzivno se radilo na jačanju vidljivosti postojećih kreditno-jamstvenih programa predstavnicima malih i srednjih poduzetnika s područja Zadarske županije.

7.3. „One stop service“ centar

Aktivnosti One-stop-service centra osnovanog 2011. godine u okviru projekta "Razvoj investicijskog okruženja" nastavljene su kontinuirano tijekom 2015. godine. „One stop service centar je u suradnji s partnerskim institucijama davao potrebne informacije potencijalnim investitorima vezane uz ulaganja u Zadarskoj županiji te je na taj način podržavao pokretanje novih projekata. Agencija za razvoj Zadarske županije je i u 2015. godini upravljala Internet stranicom Invest in Zadar County (<http://www.investinzadar-croatia.com>).

Tijekom 2015. godine u svrhu privlačenja investitora u Zadarsku županiju, Agenciju za razvoj Zadarske županije **posjetila je delegacija južnokorejskog Ministarstva trgovine, industrije i energije.** Delegaciji su predstavljeni načini pružanja podrške potencijalnim investitorima, potpore za investicijske projekte, i ključni projekti Zadarske županije spremni za prihvata investitora.

7.4. Kreiranje novih usluga Agencije za razvoj Zadarske županije za male i srednje poduzetnike

Agencija za razvoj Zadarske županije je u drugoj polovici 2015. godini provodila aktivnosti kreiranja novih usluga za male i srednje poduzetnike, radi prijave na nadolazeće natječaje u 2016. godini iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., točnije na natječaje 3a2.1. Razvoj mreže poduzetničkih potpornih institucija (PPI) za pružanje visokokvalitetnih usluga za MSP te 3d1.5.2. Internacionalizacija rastućih i inovativnih MSP – Grupa PPI. Kao početni korak napravljeno je preliminarno istraživanje sektora malih i srednjih poduzetnika na području Zadarske županije u vidu istraživanja javno dostupnih baza podataka te preliminarnih razgovora s uspješnim poduzetnicima s područja Zadarske županije. **Kao sektor s visokim potencijalom za rast i širenje identificirane su djelatnosti vezane uz nautički sektor, točnije proizvodnja komponenti za nautički sektor, gradnja manjih plovila te servisne usluge.** U prosincu 2015. godine održane su konzultacije s predstavnicima odabranog sektora radi identifikacije problema i izazova s kojima se poduzetnici susreću, kako bismo bili u mogućnosti kreirati usluge koje su u skladu s potrebama malih i srednjih poduzetnika iz navedenog sektora. Zaključak je da će se naglasak u narednom razdoblju staviti na: **1. Kreiranje novih usluga za inovativne male i srednje poduzetnike i poduzetnike početnike u cilju pronalaženja novih kanala prodaje i boljeg korištenja novih prodajnih metoda, unapređenja e-poslovanja, te umrežavanja poduzetnika; te 2. U suradnji s**

Ministarstvom poduzetništva i obrta pružit će se potpora malim i srednjim poduzetnicima u području internacionalizacije poslovanja i širenja tržišta. Potpora će se usmjeriti na sektor koji je prepoznat kao sektor s visokim potencijalom za rast i širenje, a to su djelatnosti vezane uz nautički sektor, točnije proizvodnja komponenti za nautički sektor, gradnja manjih plovila te servisne usluge. Usluga će uključivati podršku za grupne organizirane prezentacije MSP-ova na međunarodnim sajmovima, te pripremu strategija ulaska na tržišta skupinama MSP-ova kako bi im se olakšalo pristup inozemnim tržištima.

7.5. Jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj i područnoj (regionalnoj razini) za učinkovitu pripremu i korištenje fondova Europske Unije za 2015. godinu

Agencija za razvoj Zadarske županije je potpisala ugovor s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije Ugovor o dodjeli bespovratnih financijskih sredstava za edukativne aktivnosti unutar potprograma "Jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini za učinkovitu pripremu i korištenje fondova Europske unije" za 2015. godinu, u vrijednosti od 71.000 kn. Cilj ovog programa je bio ojačati ljudske potencijale u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i agencijama za bolju pripremu i provedbu razvojnih projekata prihvatljivih za financiranje iz EU fondova.

Edukativne aktivnosti su provedene u razdoblju od rujna do studenog 2015. godine, te je održano 10 edukacija, kako slijedi:

Naziv edukacije	Trajanje edukacije	Broj polaznika
Državne potpore i Europski strukturni i investicijski fond	1 dan / 6 sati	21
Izrada studija predizvodivosti / studija izvedivosti / analiza troškova i koristi Javna nabava u kontekstu korištenja Europskih strukturnih i investicijskih fondova	2 dana / 16 sati 2 dana / 16 sati	Prvi dan: 26 Drugi dan: 20 Prvi dan: 18 Drugi dan: 17
Primjena modela ugovora FIDIC u Hrvatskoj Mogućnost financiranja kroz Europske strukturne i investicijske fondove i (operativne) programe za razdoblje 2014.-2020. Priprema projekata prihvatljivih za financiranje iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova Vještine upravljanja projektom	1 dan / 8 sati 3 dana / 21 sat 3 dana / 24 sata 2 dana / 16 sati	18 Prvi dan: 19 Drugi dan: 19 Treći dan: 18 Prvi dan: 38 Drugi dan: 31 Treći dan: 29 Prvi dan: 33 Drugi dan: 33
Strateško planiranje kao osnovica za pripremu projekata Edukacije o EU fondovima za potrebe gospodarstva	2 dana / 14 sati 1 dan / 8 sati	Prvi dan: 15 Drugi dan: 13 24
Informiranje i komunikacija s javnosti i kontekstu korištenja EU fondova	1 dan / 8 sati	12

8 Sustavno gospodarenje energijom u Zadarskoj županiji

S ciljem uspostave procesa kontinuiranog i sustavnog gospodarenja energijom, unaprjeđenja stanja u prostoru i zgradarstvu te smanjenju potrošnje energije, Agencija za razvoj Zadarske županije je provodila slijedeće aktivnosti tijekom 2015. godine:

8.1 Sustavno gospodarenje energijom u objektima u vlasništvu Grada Zadra i Zadarske županije

- Tijekom 2015. godine Agencija za razvoj Zadarske županije je kontinuirano nadzirala potrošnju energenata i vode u objektima kojima je vlasnik ili koje koristi Zadarska županija odnosno objekte koji su u vlasništvu ili koje koriste ustanove i društva kojima je osnivač Zadarska županija odnosno Grad Zadar. Analizirajući dostavljene podatke, nadležnim odjelima se ukazivalo na locirane probleme i nepravilnosti, ali i predlagalo mjere za učinkovitije gospodarenje potrošnjom energije i vode.
- Kontinuirano se provodio nadzor nad unosom podataka u Registar zgrada – ISGE Sustav. Unos podataka u ISGE sustav je obveza za sve objekte javne namjene.
- Sukladno odredbama utvrđenim Zakonom o energetske učinkovitosti (NN 127/14), Agencija za razvoj Zadarske županije je izradila godišnji izvještaj o potrošnji energije u prethodnom periodu te isti dostavila nadležnoj instituciji.
- I tijekom 2015. godine imenovani zaposlenici Agencije za razvoj Zadarske županije aktivno su sudjelovali u radu EE tima Zadarske županije i Grada Zadra u svim aktivnostima sustavnog gospodarenja energijom.
- Agencija za razvoj Zadarske županije je provodila i ostale obveze utvrđene Zakonom o energetske učinkovitosti (NN 127/14) i drugim propisima iz područja energetske učinkovitosti za sve zgrade u vlasništvu Zadarske županije i Grada Zadra, kao i za ustanove i društva kojima je osnivač Zadarska županija i Grad Zadar.

8.2 Promocija energetske učinkovitosti kroz rad EE Info centra

- Tijekom 2015. godine Agencija za razvoj Zadarske županije putem EE info centra provodi izmjene savjetovanja građana o mogućnostima primjene energetske učinkovitih proizvoda i sustava u kućanstvima. EE info centar nalazi se na adresi Glagoljaška ulica 14 u Zadru, a u samom objektu prikazani su primjeri energetske učinkovite gradnje, različiti tipovi toplinskih pumpi, energetske efikasni zidovi i prozori, sustavi grijanja, plinski kondenzacijski kotlovi te kotlovi i peći na biomasu i pelete, fotonaponske elektrane, vjetrenjače, solarni kolektori i ostala energetske efikasna oprema te ostali izloženi modeli EE proizvoda uz pripadajuće informativne brošure koji olakšavaju razumijevanje zainteresiranih osoba o načinu rada i izgledu ovih sustava nakon njihova postavljanja. Energetske savjetnici EE info centra informiraju građane i ostale zainteresirane pravne i fizičke osobe o konkretnim mjerama koje je moguće primijeniti u svakom kućanstvu, uredu odnosno građevinskom objektu kako bi se smanjila potrošnja energije, postigle financijske uštede te smanjila emisija CO² u atmosferu.

8.3 Izrada Akcijskih i godišnjih planova energetske učinkovitosti

- Zakonom o energetske učinkovitosti (NN 127/14) propisano je da su sve jedinice područne samouprave i veliki gradovi dužni izraditi Akcijski i godišnji plan energetske učinkovitosti, a ove dokumente mogu donijeti i druge jedinice lokalne samouprave.
- Sukladno odredbama Zakona Agencija za razvoj Zadarske županije je u 2015. godini izradila Akcijski plan energetske učinkovitosti za razdoblje od 2015. do 2017, te Godišnji plan energetske učinkovitosti za 2015.g. te Godišnji plan energetske učinkovitosti za

2016.g. za potrebe Zadarske županije te Godišnji plan energetske učinkovitosti za 2015.g. Grada Zadra te aktivno sudjeluje u izradi Akcijskog plana energetske učinkovitosti Grada Zadra.

- Akcijski plan je planski dokument koji se donosi za trogodišnje razdoblje u skladu s Nacionalnim akcijskim planom, a kojim se utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno na području velikog grada. Akcijski plan minimalno mora sadržavati: prikaz i ocjenu stanja te potrebe u neposrednoj potrošnji energije; dugoročne ciljeve, uključujući okvirni cilj ušteda energije, mjere i pokazatelje; nositelje aktivnosti i rokove provedbe; mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti; izračun planiranih ušteda energije; način praćenja izvršenja plana te izvještavanja i način financiranja plana.
- Godišnji plan je planski dokument koji se donosi do kraja tekuće godine za narednu godinu, a kojim se utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti na području jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno velikoga grada u skladu s Nacionalnim akcijskim planom i Akcijskim planom. Godišnji plan mora minimalno sadržavati: analizu ostvarenja ciljeva određenih Akcijskim planom, uključujući okvirni cilj ušteda energije; nositelje aktivnosti i rokove provedbe; mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti; izračun planiranih ušteda energije; način praćenja izvršenja plana te način financiranja plana.

8.4 Izrada Mreže projekata te priprema i provedba projekata iz područja EnU i OIE

Tijekom 2015. godine Agencija za razvoj Zadarske županije je pratila otvorene natječaje iz područja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, obavještavala potencijalne podnositelje o otvorenim natječajima (JLS, škole i ostale), pripremala projekte iz navedenih područja te pomagala institucijama Zadarske županije u pripremi istih.

Aktivno se sudjelovalo u pripremi i osmišljavanju prijave na javne pozive i natječaje financirane iz sredstava EU.

Kako bi povećala broj i kvalitetu projekata iz područja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije tijekom 2015. godine Agencija za razvoj Zadarske županije pokrenula je postupak izrade Mreže projekata iz područja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije (EE-RES-NET) u sklopu projekta CB-GREEN; prekogranično-zeleno, obnovljivo i energetski učinkovito umrežavanje. Cilj izrade EE-RES-NET mreže je povećati broj i kvalitetu projekata iz područja energetike koje će jedinice lokalne i regionalne samouprave te ustanove u njihovu vlasništvu kroz partnerski pristup kandidirati na otvorene natječaje europskih i nacionalnih izvora financiranja u financijskom razdoblju od 2014. do 2020. godine. Tijekom 2015. godine Agencija za razvoj Zadarske županije vršila je prikupljanje projektnih ideja iz područja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije za potrebe formiranja EE-RES-NET mreže.

Djelatnici Agencije za razvoj Zadarske županije kroz 2015. godine provodili su informiranje i savjetovanje svih jedinica lokalne samouprave koje su iskazale interes prijavom projektnih prijedloga u EE-RES-NET mrežu. Sve kandidirane projektne ideje rangirale su se ovisno o stupnju pripremljenosti i vrsti projekta, inovativnosti projekta te mogućnosti prijenosa dobre prakse na druge JLS u Zadarskoj županiji i prekograničnom području HR-BiH. Projektnim idejama s najviše dodijeljenih bodova Agencija za razvoj Zadarske županije u daljnjoj obradi, pružit će tehničku pomoć u izradi projektne prijave na nacionalne i druge EU natječaje ovisno o prirodi projektne ideje.

8.5 Edukacija sudionika u sustavnom gospodarenju energijom javnog sektora

- Tijekom 2015. godine Agencija za razvoj Zadarske županije je u sklopu projekta CB-GREEN; prekogranično-zeleno, obnovljivo i energetski učinkovito umrežavanje organizirala niz edukativnih radionica za čelnike ustanova i društava kojima je osnivač

Zadarska županija odnosno Grad Zadar s ciljem unaprjeđenja energetskeg upravljanja i smanjenja potrošnje energije.

- Kroz 2015. godinu organizirale su se i edukativne radionice za tehničko osoblje, odnosno osoblje koje je zaposleno na održavanju objekata koje koriste ustanove i društva čiji je osnivač Zadarska županija odnosno Grad Zadar. Edukacije za tehničko osoblje nužne su jer se podizanjem razine znanja i ukazivanjem na dosadašnje propuste može značajno smanjiti troškove za energente i vodu. Tehničko osoblje, direktno svojim aktivnostima na samim potrošačima odnosno instalacijama mogu doprinijeti smanjenju troškova za energiju, pravovremeno reagirajući na otklanjanju kvarova, odnosno predviđanju budućih kvarova sukladno osjetljivosti opreme i instalacija na kvarove.

Kazalo slika

Slika 1: Shematski prikaz broja projekata koje je Agencija za razvoj Zadarske županije provodila i pripremala u 2015. godini	5
Slika 2: Shematski prikaz aktivnosti Agencije za razvoj Zadarske županije	7
Slika 3: Sastanci radnih skupina.....	10
Slika 4: Postupak strateškog planiranja održivog urbanog razvoja	11
Slika 5: Sastanci fokus grupa	12
Slika 6: Detalji iz novouređenog „COIN“ prostora.....	14
Slika 7: Razmještaj prostorija u novouređenom COIN prostoru	15
Slika 8: Kneževa plača i radovi na Kneževoj palači	16
Slika 9: Radovi na obnovi Malog arsenala, Vratima Sv. Krševana, prolazu cara Augusta	17
Slika 10: Radionica definiranja kulturne rute i detalj sa edukacija lokalnih dionika za interpretaciju elemenata kulturne baštine	18
Slika 11: Ugrađena oprema na brodu tvrtke Cromaris, predstavljanje rezultata od strane stručnjakinje za biologiju mora	19
Slika 12: Obilazak Velebita u svrhu sastanka svih projektnih partnera, radionica o održivom korištenju pločastog vapnenca u Pučišćima	20
Slika 13: Prototip usluge Adriatic web GIS regionalna konferencija o modeliranju ponašanja šumskih požara	21
Slika 14: web aplikacija ATLAS; oprema za intervencije kod iznenadnih onečišćenja mora	22
Slika 15: Pilot lokacija, perivoj kraljice Jelene, projektna aktivnost promicanja EE u sklopu Energetskog tjedna.....	23
Slika 16: Laboratorij za kontrolu meda u Zadru (PBF) opremljen iz projekta BEE promoted	24
Slika 17: Pilot lokacije Osnovna škola Šime Budinić Zadar i Zgrada gradske uprave Grad Pag	25
Slika 18: Smjernice za slijedeće programsko razdoblje, sastanak projektnih partnera	26
Slika 19: Sastanak projektnih partnera u Zadru	27
Slika 20: Druženje korisnika udruga za pomoć osobama s intelektualnim teškoćama iz Zadra i Bjelovara; priručnik za poslodavce.....	29
Slika 21: Završna konferencija projekta.....	30
Slika 22: Radionica znakovnog jezika za predstavnike javnih institucija, korisnici projekta	31
Slika 23: Analiza lokalnog tržišta rada, Novozaposlena Koordinatorica lokalnih inicijativa za zapošljavanje	32
Slika 24: Terenska nastava polaznika	33
Slika 25: Kabinet za ranu intervenciju	34
Slika 26: Sastanak projektnih partnera u Bruxellesu.....	36